

PORI ja ULVILA

Tahkoluoto-Ulvila-voimajohtolinjan maalle sijoittuvien osuuksien arkeolo- ginen inventointi 2024

Antti Bilund
Timo Sepänmaa

Tilaaaja: AFRY Finland Oy

Sisältö

Perustiedot	2
Kartat	4
Vanhoja karttoja.....	7
Kohdeluettelo	13
Inventointi.....	14
Tulos	16
Lähdeluettelo.....	17
Kiinteät muinaisjäännökset.....	19
1 Pori Tahkoluodon kylä	19
2 Pori Koskelo	21
3 Pori Tyltyn piirroskallio	22
4 Pori Furuskeri	24
5 Pori Perko.....	25
6 Pori Järvikallio	28
7 Pori Karhumaantie	30
8 Pori Hiitteenkiukaankallio.....	34
Muut kulttuuriperintökohteet.....	36
9 Pori Tahkoluodonketo.....	36
10 Pori Isosuo.....	39
11 Ulvila Mäkitalo	41
Muut kohteet.....	45
12 Pori Meripenkan proomu.....	45
13 Pori Isosuo 1.....	47
14 Pori Isosuo 2.....	50
15 Pori Isosuo 3.....	51

Kansikuva: Osa Hyvelän kylän ("Hiuhlböle By") isojakokarttaa (Åhman 1772). Kartan keskelle on merkitty Järvikallion pronssikautinen hautaröykkiö (inventointikohde numero 6) rajapisteenä Hyvelän ja Ruosniemen ("Rosnäs") rajalle nimellä "Hiden kiuas". Paikan pohjoispuolella kartalla on Pyntösjärvi vielä kuivaamattomana.

Perustiedot

Alue: Suunnitellun voimajohdon linjaukset Porin Tahkoluodon ja Ulvilan sähköaseman välillä Porissa ja Ulvilassa, pituudelta kaikkiaan noin 54 kilometriä. Linjat sijoittuvat osin olemassa olevan voimajohtolinjan kupeeseen, osaksi uuteen käytävään.

Tarkoitus: Selvitetään maan päällä kulkevien vaihtoehtoisten voimajohtolinjojen muinaisjäännökset ja muut suojeltavaksi katsottavat arkeologiset jäännökset. Selvitetään linjan eri vaihtoehtojen rakentamisen vaikutus muinaisjäännöksiin ja muihin arkeologisiin kulttuuriperintökohteisiin.

Maastotyö: Toukokuu - lokakuu 2024

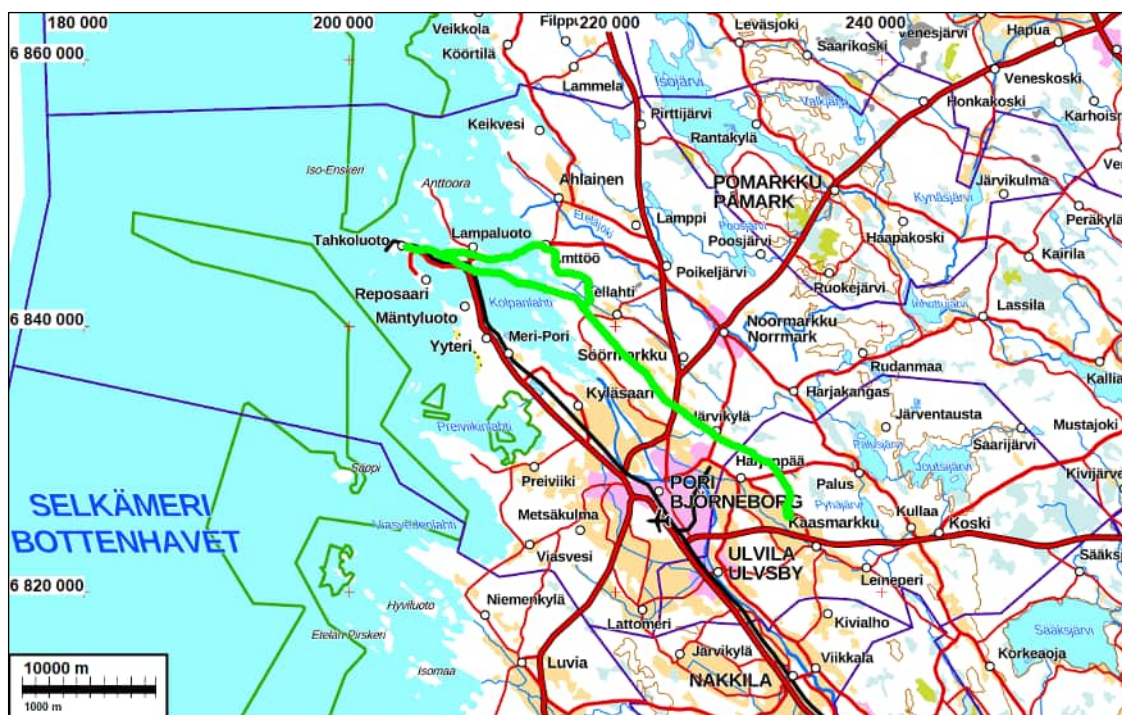
Tilaaja: AFRY Finland Oy

Tekijät: Mikroliitti Oy. Maastotyö: Antti Bilund ja Timo Sepänmaa. Raportti: Antti Bilund.

Tulokset Inventoinnissa on käsitelty 15 arkeologista kohdetta. Niistä 11 on vanhoja kohteita ja neljä uusia kohteita. Kohteista kahdeksan on kiinteitä muinaisjäännöksiä, kaikki vanhoja kohteita. Neljän kohteen ([Tyltyn piirroskallio](#), [Perko](#), [Karhumaantie](#) ja [Hiitteenkiukaankallio](#) Porissa) sijainti- ja rajaustietoihin esitetään muutoksia. Kohteista kolme on muita kulttuuriperintökohteita. Näistä yksi, Ulvilan [Mäkitalo](#), on

muinaisjäännösrekisterissä mahdollisena muinaisjäännöksenä, mutta ehdotetaan muutettavaksi muuksi kulttuuriperintökohteeksi. Yksi kohteista, [Tahkoluodonketo](#) Porissa, on uusi. Kulttuuriperintökohteille on määritetty rajaukset (aiemmin sellainen oli vain kohteella Pori Isopelto). Yksi inventointikohteista on muinaisjäännösrekisterissä muuna kohteena (ei suojelukohde) oleva 1900-luvun puualuksen hylky Porin [Meripenkan proomu](#). Tämä kohde on käsitelty inventoinnissa, koska Muinaisjäännösrekisterissä ilmoitetun sijainnin perusteella se on kuivalla maalla ja inventoitavalla linjalla. Ilmoitettu sijainti on ilmeisesti pahasti virheellinen, eikä ilmoitetulla paikalla ole hylkyä. Inventointikohteina on myös kolme inventoinnissa löytynyttä raja-merkkiä, jotka on raportoitu muina kohteina.

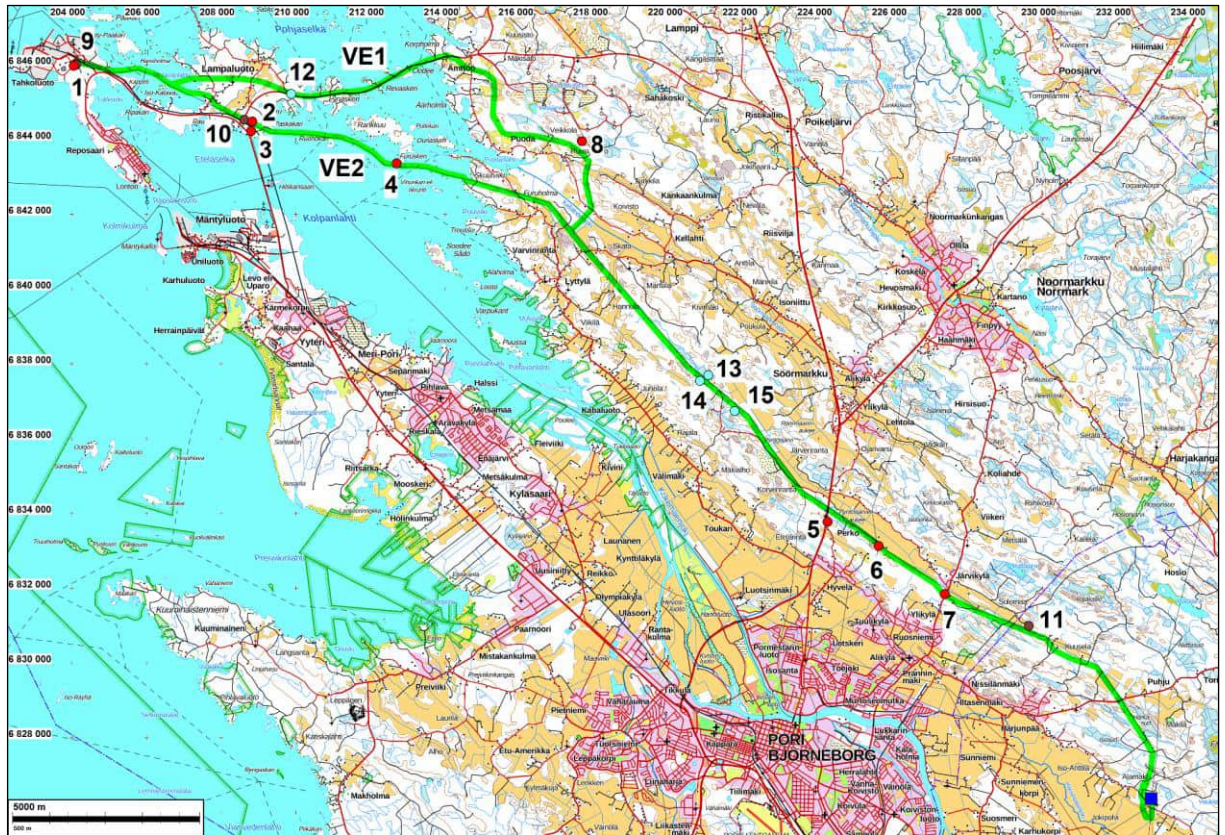
Inventoitujen linjojen lähellä, alle sadan metrin päässä linjasta, on linjausvaihtoehdon VE1 ja VE2 yhteisellä osuudella kuusi suojelukohdetta, niistä neljä kiinteitä muinaisjäännöksiä ([Tahkoluodon kylä](#), [Perko](#), [Järvikallio](#) ja [Karhumaantie](#)) ja kaksi muita kulttuuriperintökohteita ([Tahkoluodonketo](#) ja [Mäkitalo](#)). Linjausvaihtoehdon VE2 varrella on kolme suojelukohdetta, niistä kaksi kiinteitä muinaisjäännöksiä ([Koskelo](#), ja [Furuseri](#).) ja yksi muu kulttuuriperintökohde ([Isopelto](#)). Linjausvaihtoehdon VE1 vaihtoehdosta VE2 eroavalla osuudella ei ole suojelukohdetta alle sadan metrin etäisyydellä linjasta.

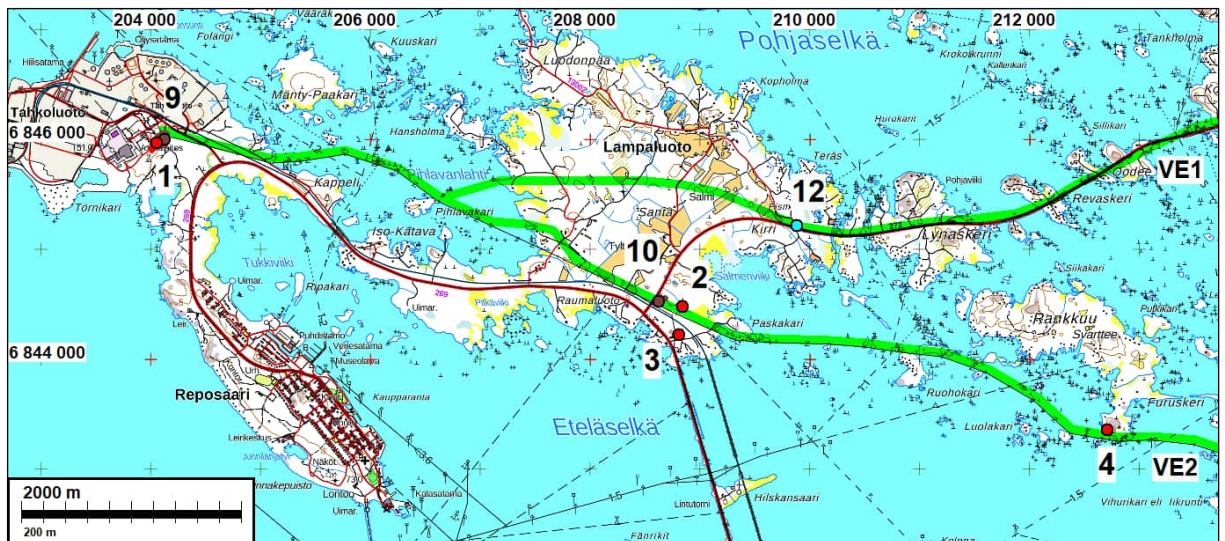
Voimalinjavaihtoehdot on merkitty vihreällä viivalla.

- Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa. Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 7/2024, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 4.10.2024. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia ja tallessa Mikroliitti Oy:n serverillä.
- Huomio: Raportin kohdenumerot ovat vain tätä raporttia varten viitenumeroiksi – numeroilla ei ole mitään järjestystä eikä muuta merkitystä.

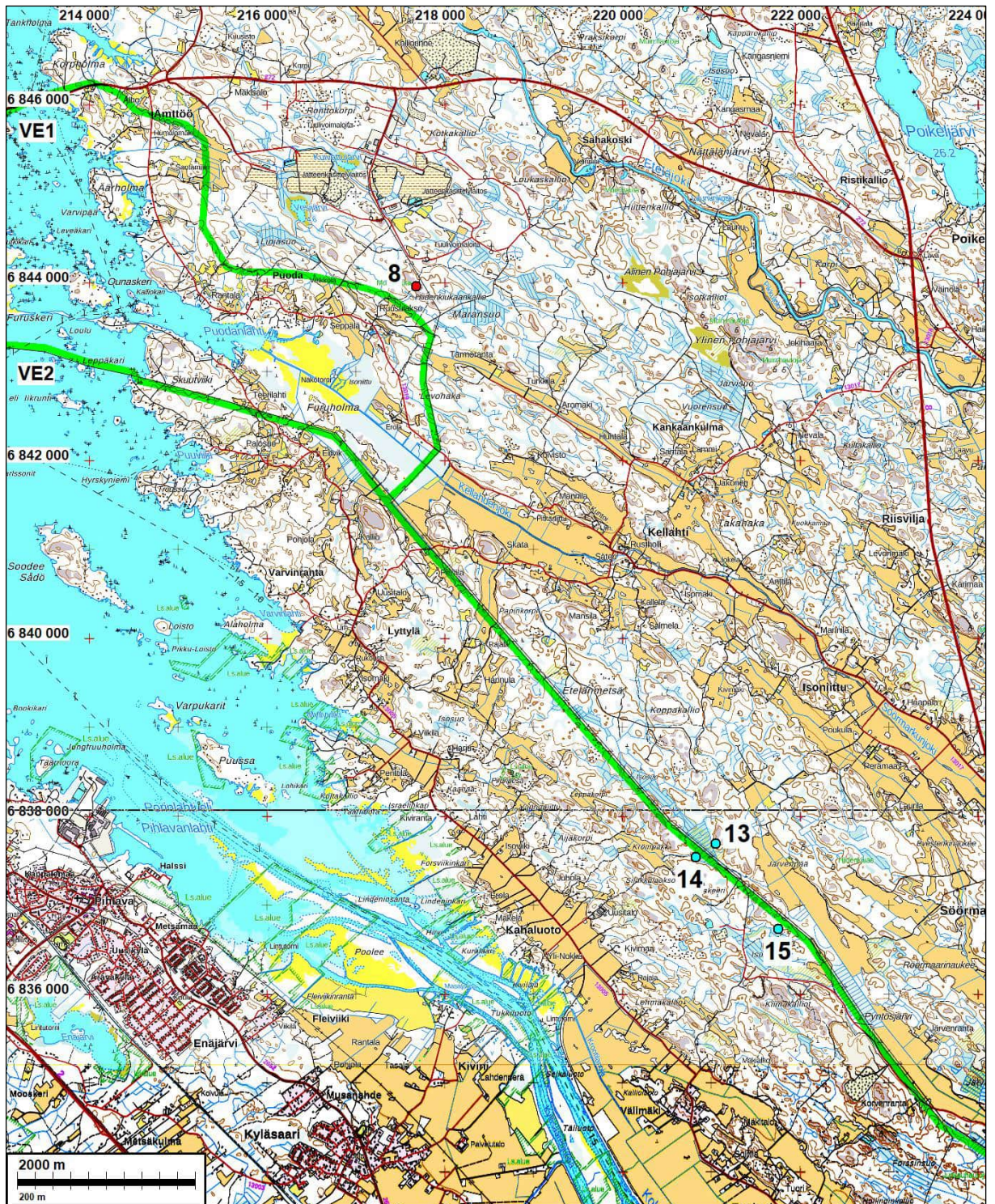
Kartat

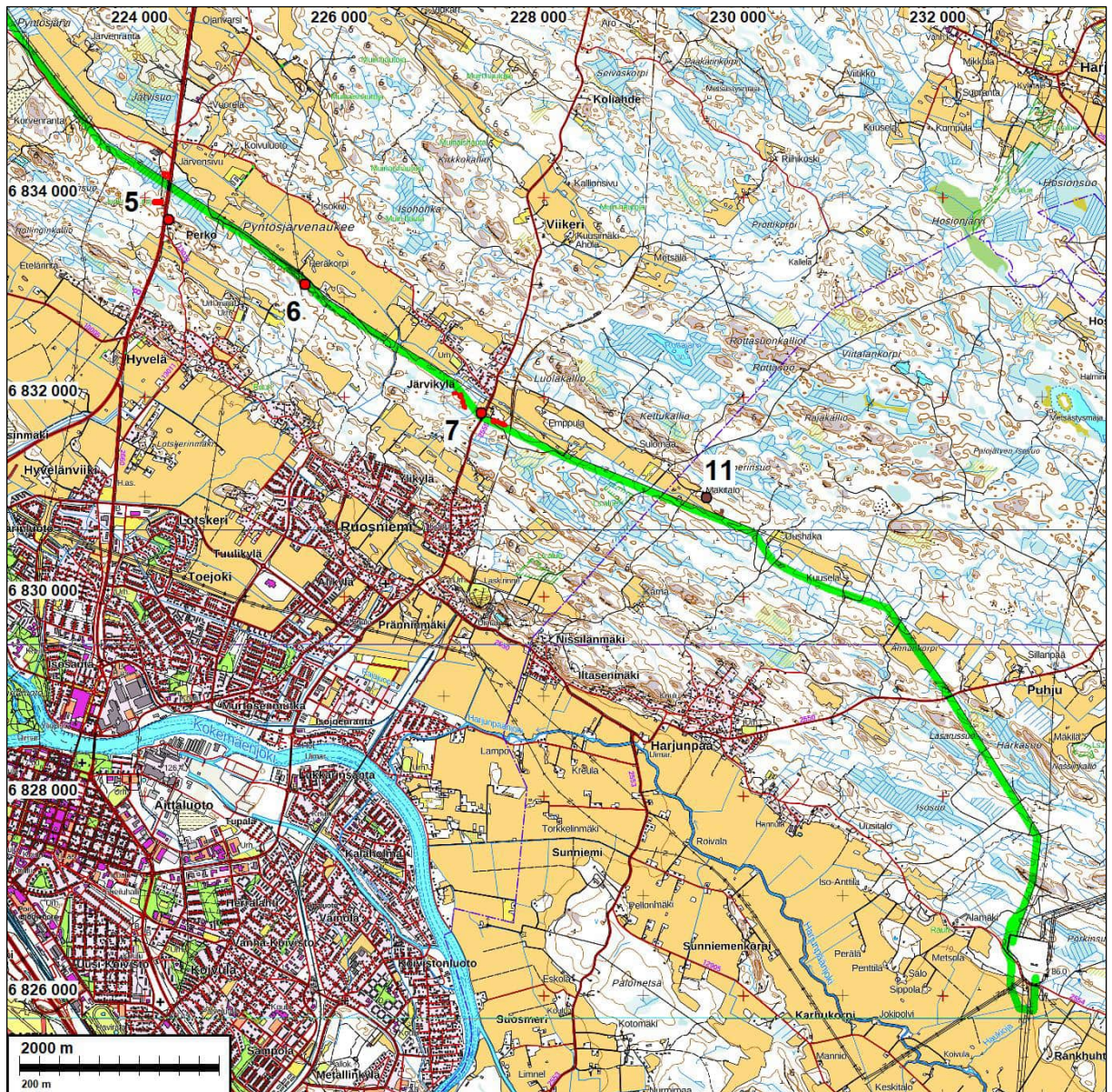
Voimajohtolinjan linjausvaihtoehdot on merkitty vihreällä viivalla ja Ulvilan sähköasema, johon linja päättyy, tummansinisillä neliöillä. Linjausvaihtoehdot VE1 ja VE2 kulkevat eri reittiä vain välillä Pihlavakarista (Tahkoluodon itäpuolella) Lyttilän pohjoispuolelle. Inventointikohteet on numeroitu ja merkitty palloilla, kiinteä muinaisjäännökset (1–8) punaisilla, muut kulttuuriperintökohteet (9–11) ruskeilla ja muut kohteet (12–15) turkooseilla. Yhteenvedo kohteista on [kohdeluettelossa](#).

Voimajohtolinjan linjausvaihtoehdot linjan luoteisosassa Tahkoluodolla ja sen itäpuolella saaristossa on merkitty vihreällä viivalla. Inventointikohteet on numeroitu ja merkitty palloilla, kiinteät muinaisjäännökset (1–4) punaisilla, muut kulttuuriperintökohteet (9–10) ruskeilla ja muu kohde (12) turkoosilla. Kohteiden rajaukset on merkitty samoilla väreillä. Yhteenvedo kohteista on [kohdeluettelossa](#).

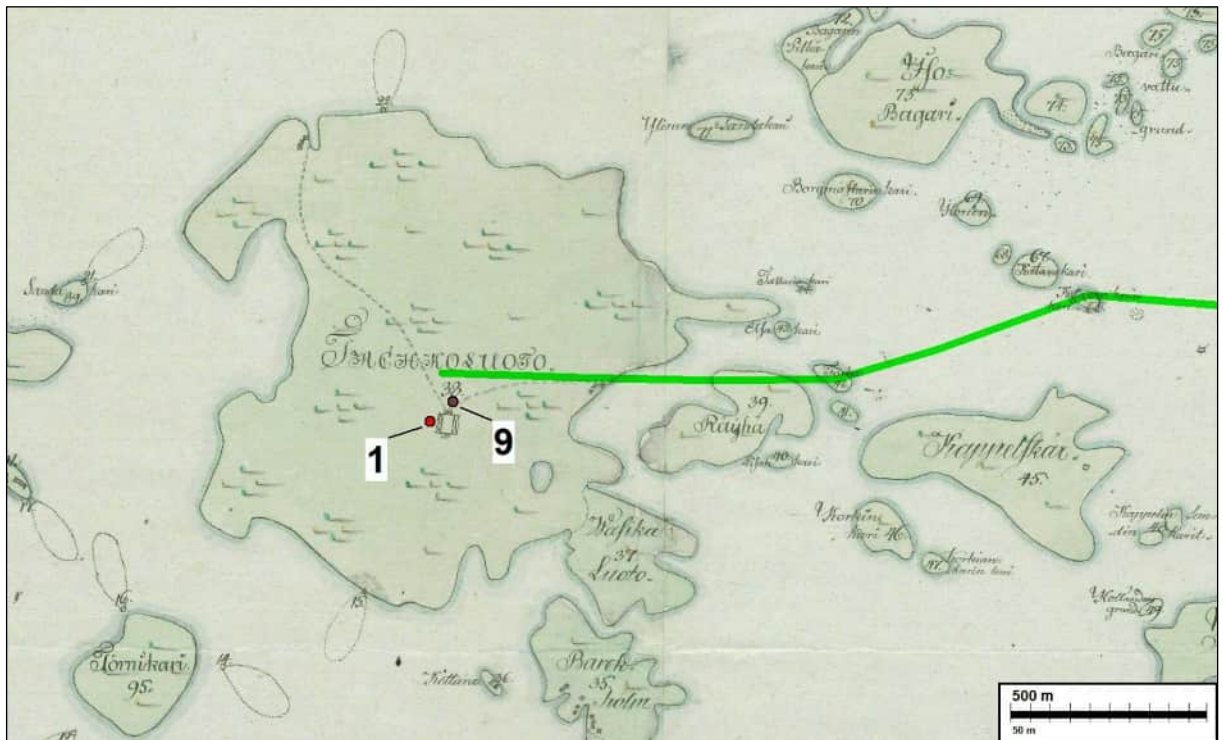

Voimajohtolinjan linjausvaihtoehdot linjan keskiosassa Ämttööstä ja Skuutviikinlahdesta Perkoon on merkitty vihreällä viivalla. Inventointikohteet on numeroitu ja merkitty palloilla, kiinteä muinaisjäänne (8) puunnaisella ja muut kohteet (13–15) turkooseilla. Kohteiden rajaukset on merkitty samoilla väreillä. Yhteenveto kohteista on [kohdeluettelossa](#).

Voimajohtolinjan linjausvaihtoehdot linjan kaakkoisosassa Perkosta Ulvilan sähköasemalle on merkitty vihreällä viivalla. Inventointikohteet on numeroitu ja merkitty palloilla, kiinteät muinaisjäännökset (5–7) punaisilla ja muu kulttuuriperintökohde (11) ruskealla. Kohteiden rajaukset on merkitty samoilla väreillä. Yhteenveto kohteista on [kohdeluettelossa](#).

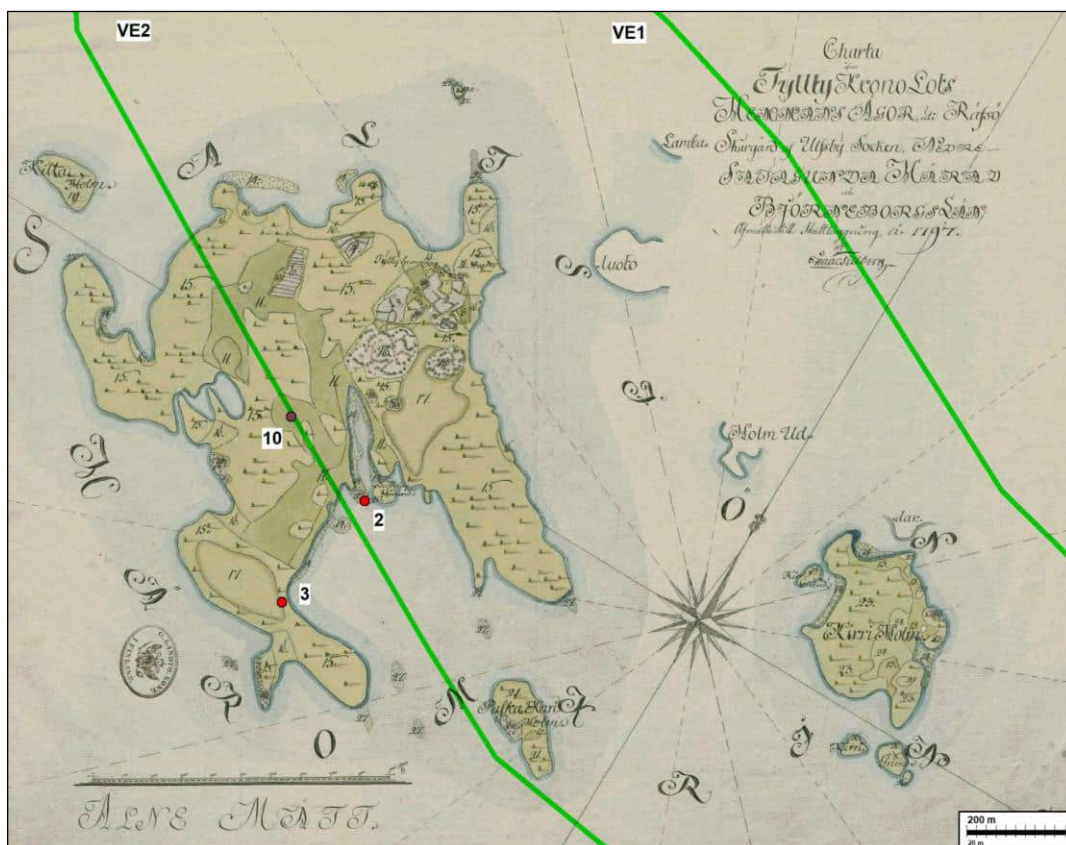
Vanhoja karttoja

Voimajohtolinjan luoteispää Tahkoluodossa (vaihtoehdot VE1 ja VE2 samat) on merkitty vihreällä viivalla vuodelta 1810 olevalle Porin edustan saaria kuvaavalle kartalle (Bollstedt 1810). Inventointikohteen [1 Tahkoluodon kylä](#) sijainti on merkitty punaisella pallolla ja kohteen [9 Tahkoluodonketo](#) sijainti ruskealla pallolla. Kartalle Tahkoluodon asutus on piirretty umpipihan muodostavana rakennusryhmänä, jonka sijainti on jonkin verran itään kohteesta Tahkoluodon kylä. Kartan ja sen asemoinnin tarkkuus ei kuitenkaan ole tiedossa.

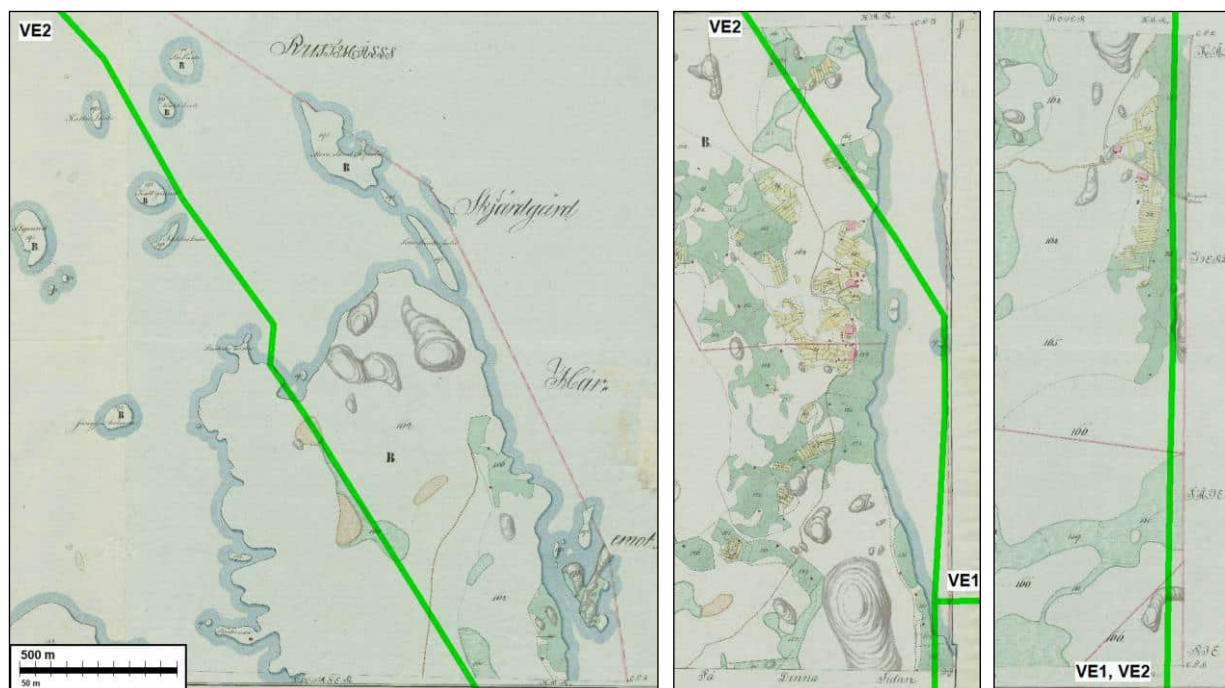
Voimajohtolinjan linjausvaihtoehdot Tahkoluodosta itään on merkitty vihreällä viivalla vuodelta 1766 olevalle Lampaluodon tiluskartalle (Åhman 1766). Lampaluodon talo sijaitsee useita satoja metrejä linjausvaihtoehdosta VE1 pohjoiseen. Inventointikohteen [12 Meripenkan proomu](#) sijainti on merkitty turkoosilla pallolla. Paikka on kartan mukaan ollut kuivaa maata jo 1700-luvulla. Linjausvaihtoehdo VE2 jatkuu kartalta alas Tylttyyn, joka 1700-luvulla on ollut vielä erillinen saari, eikä osa Lampaluotoa.

Voimajohtolinjan linjausvaihtoehdot on merkitty vihreällä viivalla vuodelta 1797 olevalle Tytyn kruunuluotsitalon tiluskartalle (Tillberg 1797). Pohjoinen on kartassa oikealla ylhäällä. Tytyn talo sijaitsee useita satoja metrejä linjalta pohjoiseen. Kauempana pohjoisessa olevaa Lampaluodon saarta, jonka läpi linjausvaihtoehdo VE1 kulkee, ei ole piirretty. Nykyisin Tytyn saari on osa samaa saarta kuin Lampaluoto. Inventointikohteiden [2 Koskelo](#) ja [3 Tytyn piirroskallio](#) sijainnit on merkitty punaisella pallolla ja kohteen [10 Iso-pelto](#) sijainti ruskealla pallolla.

Voimajohtolinjan linjausvaihtoehdot on merkitty vihreällä viivalla vuodelta 1768 olevalle Kellahden isojakokartalle (Åhman 1768). Linjan lähellä ei ole asutusta. Inventointikohteiden [4 Furuskeri](#) ja [8 Hiittenkiukaan-kallio](#) sijainnit on merkitty punaisella pallolla.

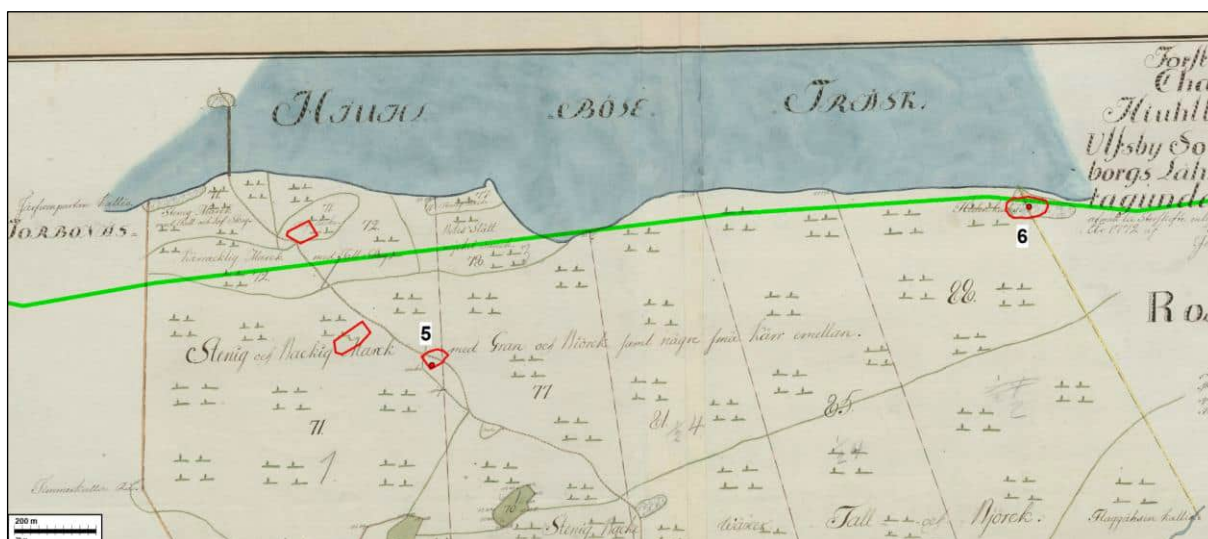
Voimajohtolinjan linjausvaihtoehdot on merkitty vihreällä viivalla vuodelta 1801 olevalle Lyttylän tiluskartan (Elgh 1801) kolmelle karttaosalle. Pohjoinen on kartoissa oikealta vähän ylös. Linja kulkee metsämaastossa ja osittain vesialueella, joka on nykyisin maaton. **Vasemmalla:** Luoteisosa, missä linja (vaihtoehto VE2) tulee vesialueelta maalle Skuutviikin lahdessa. **Keskellä:** Luoteesta Skuutviikin suunnasta tuleva vaihtoehto VE1 ja Ämttöön suunnasta tuleva vaihtoehto VE1 yhdistyvät. **Oikealla:** Linja jatkuu kaakkoon.

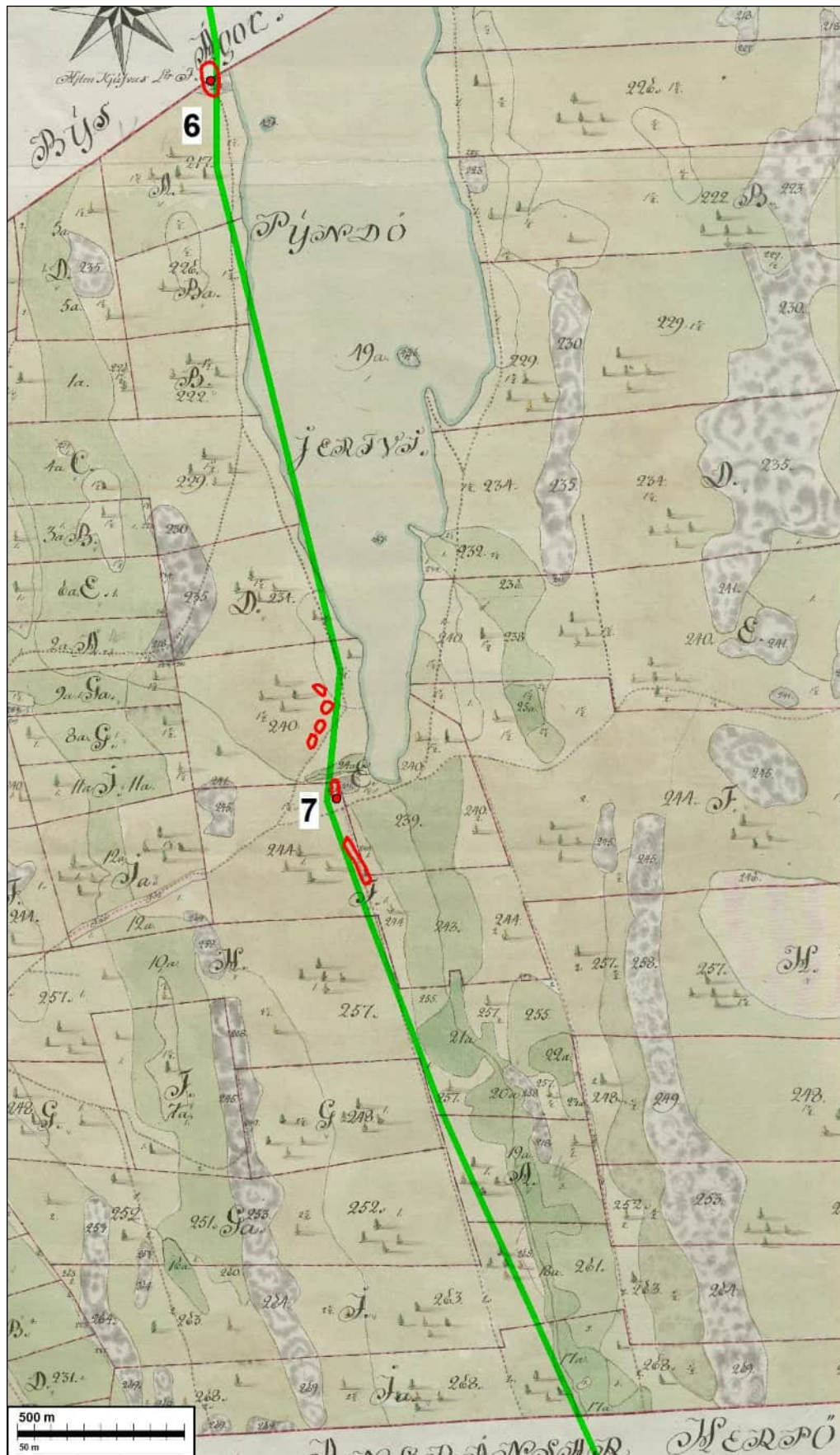
Voimajohtolinja (vaihtoehdot VE1 ja VE2 samat) on merkitty vihreällä viivalla Lyttylän ja Toukarin kylien vanhoille kartoille. Pohjoinen on kartoissa oikealla ylhäällä. (Linjan kulusta Lyttylän ja Toukarin välissä olevalla Söörmarkun Överbyn metsäpalstalla on kartta seuraavalla sivulla.) Linja kulkee metsämaastossa ja Toukarissa osittain Pyntösjärven ("Pyndä Järvi Insjö") vesialueella, joka on nykyisin kuivattu. **Vasemmalla:** Vuodelta 1801 oleva Lyttylän tiluskartan (Elgh 1801) kaakkoinen karttaosa. **Keskellä:** Toukarin isojakokartan (Gylden 1815) luoteinen karttaosa. **Oikealla:** Toukarin isojakokartan (Gylden 1815) kaakkoinen karttaosa.

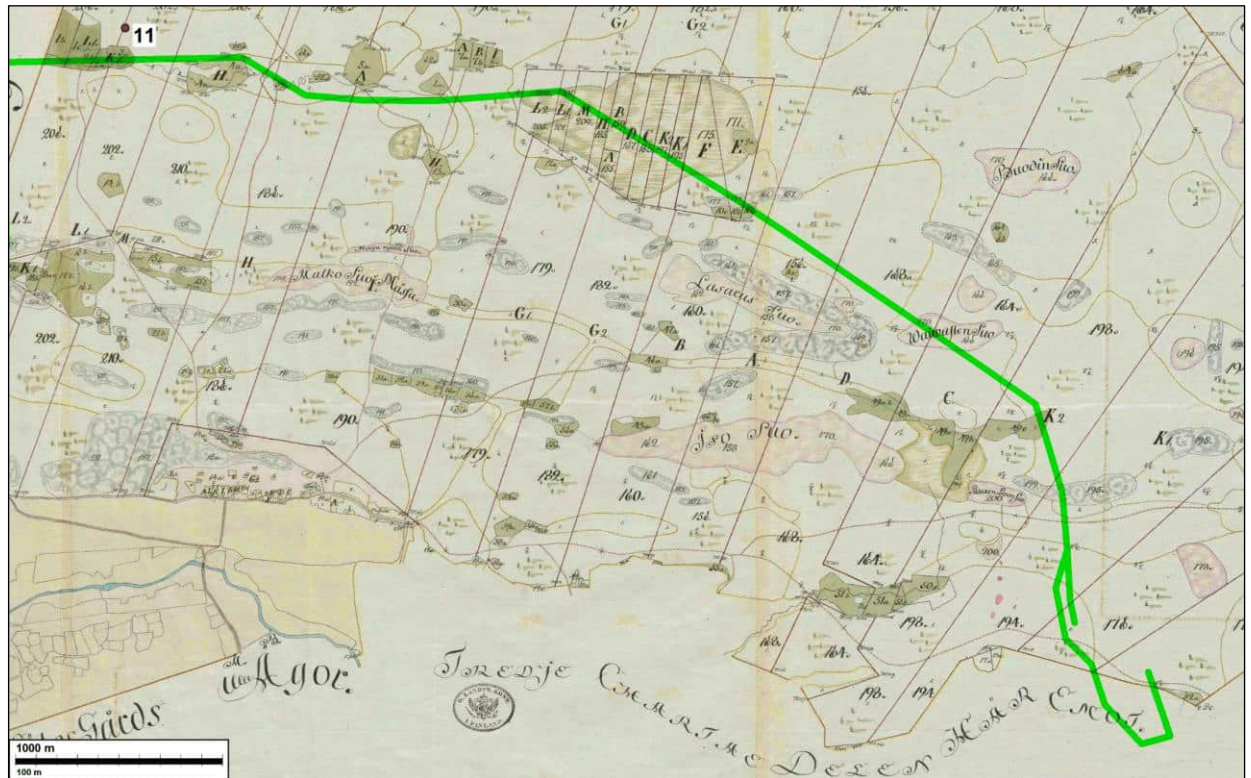
Voimajohtolinja (vaihtoehdot VE1 ja VE2 samat) on merkitty vihreällä viivalla vuodelta 1792 olevalle Söörmarkun Överbyn isojakokartalle (Åhman & Tillberg 1792). Pohjoinen on kartassa vasemmalla ylhäällä. Kohteet [13 Isosuo 1](#), [14 Isosuo 2](#) ja [15 Isosuo 3](#) on merkitty turkooseilla palloilla. Linja kulkee metsämaastossa. Ylhäällä oikealla on Pyntösjärvi ("Hiulböle Träsk"), joka on nykyisin kokonaan kuivattu.

Voimajohtolinja (vaihtoehdot VE1 ja VE2 samat) on merkitty vihreällä viivalla vuodelta 1772 olevalle Hyvelän ("Hiulhöle") isojakokartalle (Åhman 1772). Inventointikohteiden [5 Perko](#) ja [6 Järvikallio](#) sijainnit on merkitty punaisella pallolla ja muinaisjäännösrajaukset punaisella viivalla. Linja kulkee metsämaastossa. Ylhäällä on Pyntösjärvi ("Hiulhöle Träsk"), joka on nykyisin kokonaan kuivattu.

Voimajohtolinja (vaihtoehdot VE1 ja VE2 samat) on merkitty vihreällä viivalla vuodelta 1792 olevalle Ruosniemen isojakokartalle (Tillberg 1792). Pohjoinen on kartassa oikealla ylhäällä. Inventointikohteiden [6 Järvikallio](#) ja [7 Karhumaantie](#) sijainnit on merkitty punaisella pallolla ja muinaisjäännösrajaukset punaisella viivalla. Linja kulkee metsämaastossa. Pyntösjärvi ("Pyndö Jerfvi") on nykyisin kokonaan kuivattu.

Voimajohtolinja (vaihtoehdot VE1 ja VE2 samat) on merkitty vihreällä viivalla vuodelta 1787 olevalle Harjunpään isojakokartalle (Tillberg 1787). Pohjoinen on kartassa ylhäältä jonkin verran vasemmalle. Linja kulkee metsämaastossa. Inventointikohteen [11 Mäkitalo](#) sijainti on merkitty ruskealla pallolla. Linjan päässä oikealla alhaalla on Ulvilan sähköasema. Suunniteltu 400 kV linja tulee sille pohjoisesta, 110 kV linja kiertää aseman länsipuolelta ja tulee sille etelästä. Linjan eteläisin mutka on isojakokartassa toisella karttaosalla, jolla maasto on kokonaan niittyä.

Kohdeluettelo**Sarakkeet:**

NR = kohdenumero raportissa, **N** ja **E** = kohteen koordinaatit, **Nimi** = kohteen kunta ja nimi, **Tunnus** = kohdetunnus muinaisjäännösrekisterissä, **ET.** = etäisyys lähimmästä suunnitellusta voimajohtolinjasta, **L** = Linjausvaihtoehdot, joihin kohde liittyy.

NR	N	E	NIMI	AJOITUS	LAJI	TUNNUS	ET.	L
KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET (SUOJELUKOhteITA)								
1	6845967	204054	Pori Tahkoluodon kylä	historiallinen	kylänpaikka	1000024376	95 m	VE1, VE2
2	6844479	208839	Pori Koskelo	hist., 1900-luku	merimerkki	1000023766	30 m	VE2
3	6844224	208806	Pori Tylyn piirroskallio	hist., 1600-luku	uurros/hakkaus	609500005	190 m	VE2
4	6843363	212702	Pori Furuskeri	historiallinen	kivimuuri	1000048507	30 m	VE2
5	6833778	224241	Pori Perko	historiallinen I maailmansota	puolustusvarustus	609010063	50 m	VE1, VE2
6	6833130	225608	Pori Järvikallio	pronssikautinen	röykkiö	609010056	0 m	VE1, VE2
7	6831835	227375	Pori Karhumaantie	historiallinen I maailmansota	puolustusvarustus	1000032373	5 m	VE1, VE2
8	6843958	217682	Pori Hiittenkiukaankallio	pronssikautinen	röykkiö	609010028	270 m	VE1
MUUT KULTTUURIPERINTÖKOhteET (SUOJELUKOhteITA)								
9	6846003	204124	Pori Tahkoluodonketo	historiallinen	asuinpaikka	uusi kohde	10 m	VE1, VE2
10	6844531	208627	Pori Isopelto	historiallinen	kivaita	1000050141	0 m	VE2
11	6830989	229630	Ulvila Mäkitalo	ajoittamaton	röykkiö	886000003	80 m	VE1, VE2
MUUT KOhteET								
12	6845217	209883	Pori Meripenkan proomu	historiallinen 1900-luku	puualuksen hylky	1740	0 m	VE1
13	6837692	221045	Pori Isosuo 1	historiallinen	rajamerkki (hajotettu)	uusi kohde	180 m	VE1, VE2
14	6837545	220826	Pori Isosuo 2	historiallinen	rajamerkki	uusi kohde	70 m	VE1, VE2
15	6836733	221754	Pori Isosuo 3	historiallinen	rajamerkki	uusi kohde	100 m	VE1, VE2

Inventointi

Porin Tahkoluodosta Ulvilan sähköasemalle suunnitellaan uutta voimajohtolinjaa. AFRY Finland Oy tilasi Mikroliitti Oy:ltä voimajohtolinjan suunniteltujen linjausvaihtoehtojen maalle sijoittuvien osien arkeologisen inventoinnin. Antti Bilund ja Timo Sepänmaa tekivät maastotyön aikavälillä toukokuusta lokakuun alkuun 2024, työn kannalta hyvissä olosuhteissa.

Tarkasteltavien vaihtoehtoisten voimajohtoreittien pituus on kaikkiaan noin 54 kilometriä. Linjat sijoittuvat osin olemassa olevan voimajohtolinjan kupeeseen, osaksi uuteen käytävään. Suunnitelmaan sisältyy kaksi linjausvaihtoehtoa, VE1 ja VE2. Molemmat vaihtoehdot kulkevat samaa reittiä Tahkoluodosta pari kilometriä itään Pihlavanlahden vesialueelle, Pihlavakarin kohdalle. Vaihtoehto VE1 kulkee uudessa maastokäytävässä sieltä itään Lampaluodon pohjoisosan poikki ja Porin saaristotien vartta mantereelle Ämttöoseen. Mantereella linja kulkee yleissuuntana kaakko Lyttilän pohjoispuolelle, missä vaihtoehdot VE1 ja VE2 taas kohtaavat. Vaihtoehto VE2 kulkee Pihlavakarista eteläisempää reittiä nykyisen voimalinjan vierellä Lampaluodon eteläosassa olevan Tytyn poikki ja vesialueen yli mantereelle Skuutviikinlahteen, ja edelleen samassa suunnassa Lyttilän pohjoispuolelle, missä linjausvaihtoehdot yhtyvät. Lyttilän pohjoispuolelta Ulvilan sähköasemalle Kaasmarkkuun vaihtoehdot VE1 ja VE2 kulkevat samaa reittiä ja lähes koko matkan nykyisen voimajohtolinjan vierellä. Poikkeamia nykyisen linjan varrelta jonkin verran eteläisemmälle reitille on kahdessa kohdassa, Järvikylässä ja Ruosniemen koillispuolella. Molemmat poikkeamat ovat pituudeltaan noin puolitoista kilometriä. Lisäksi Ulvilan sähköaseman luona suunnitelmaan kuuluva 110 kV linja, joka muuten rakennetaan samoihin pylväisiin kuin sähköasemalle pohjoisesta tuleva 440 kV linja, kiertää sähköaseman alueen länsipuolitse ja tulee sähköasemalle etelästä. Tämän uuden 110 kV linjaosuuden pituus on noin 1,5 km. Voimajohtolinjojen käytävä tarkastetaan 100 m etäisyydelle sen molemmin puolin, eli linjat tutkitaan 200 m leveänä maastokäytävänä. Arkistotarkastelu ulottui linjan kummallakin puolelle 200 m etäisyydelle, koska tunnettujen muinaisjäännösten pistemäiset sijaintitiedot voivat olla epätarkkoja ja rajaukset viitteellisiä tai virheellisiä.

Inventoitavat linjat kulkevat nykyisen Porin ja Ulvilan kuntien alueella. Porin alueella linjan varrella olevat alueet ovat aiemmin kuuluneet Poriin liitettyihin Porin maalaiskuntaan, Ahlasiin ja Noormarkkuun. Näiden alueiden vanhemmat inventoinnit (Huurre 1966a, Huurre 1966b, Laukkanen 1996) käsittelevät pääasiassa esihistoriallisia muinaisjäännöksiä ja löytöjä, suurelta osin pronssikautisia röykkiökohteita, joista on tehty jo varhain paljon muutakin arkeologista tutkimusta Kokemäenjoen suiston alueella. Ulvilan perusinventointi on tehty vuonna 1996 (Heikkinen 1996). Inventoitavat linjat kulkevat varsinkin linjan luoteispäässä niin alavilla alueilla, että niillä voi olla vain historialliselle ajalle ajoittuvia muinaisjäännöksiä, joihin on kattavammin kiinnittää huomiota vasta tällä vuosituhannella. Uudemmat inventoinnit ja tarkastukset ovatkin tuoneet uutta tietoa lähinnä juuri historiallisen ajan kohteista. Varsinkin inventoitavan linjan luoteispäähän on kohdistunut useita inventointeja erilaisten kaavoitus- ja maankäyttöhankkeiden vuoksi (Pukkila 2010b, Vasko 2014, Luoto & Tuomainen 2023).

Tässä inventoinnissa on käsitelty yhteensä 15 arkeologista kohdetta. Niistä 11 on muinaisjäännösrekisterissä olevia vanhoja kohteita ja neljä uusia kohteita. Kohteista kaksi on linjausvaihtoehdon VE1 varrella (kohdenumerot 8 ja 12), neljä linjausvaihtoehdon VE2 varrella (kohdenumerot 2–4 ja 10), muut kohteet (kohdenumerot 1, 5–7, 9, 11 ja 13–15) ovat linjaosuuksilla, joissa linjausvaihtoehdot VE1 ja VE2 kulkevat samaa reittiä. Yhteenvedo kohteista on [kohdeluettelossa](#).

Linjan alkuosa Tahkoluodosta mantereelle kulkee hyvin alavassa maastossa (alle 10 mmpy eli metriä meren pinnan yläpuolella) ja suurelta osin vesialueen päällä. Maa-alueet ovat paljastuneet maankohoamisen seurauksena veden alta vasta historiallisella ajalla ja enimmäkseen vasta uudella ajalla. Alueelta ei voi olla juurikaan vanhempia muinaisjäännöksiä kuin inventointikohde [3](#)

[Tyltyn piirroskallio](#), jossa on vuosilukuhakkauksia 1600-luvun jälkipuoliskolta. Asutusta Tahkoluotoon ja alueen muille pienille saarille on alkanut syntyä vasta 1700-luvulla. Tahkoluodon asutuksen historiaa käsitellään kohteiden [1 Tahkoluodon kylä](#) ja [9 Tahkoluodonketo](#) yhteydessä. Myös Tahkoluodon itäpuolella Lampaluodossa ja siihen myöhemmin yhteen kasvaneessa Tyltyn saarella on ollut asutusta jo 1700-luvulla, mutta se ei ole sijainnut inventoitavien linjojen läheisyydessä.

Linjausvaihtoehto VE1 ylittää Tyltyn itäpuolella laajan vesialueen. Linjausvaihtoehto VE2 kiertää Lampaluodosta itään pohjoisempaa ja kulkee enimmäkseen hyvin alavassa maastossa. Puodan itäpuolella linja kulkee vajaan kilometrin matkalla maastossa, jossa korkeuden perusteella voisi olla esihistoriallisiäkin muinaisjäännöksiä. Lähellä linjaa on jopa varhaismetallikautisena pidetty rökkiökohte [8 Hiitteenkiukaankallio](#). Historiallisella ajalla alueet, joiden läpi linjausvaihtoehto VE2 kulkee ovat olleet Ahlaisten Kellahden kylän metsämaata, jolla ei ole ollut asutusta vielä isojaon aikaan 1700-luvun jälkipuolella. Linjausvaihtoehdot VE1 ja VE2 yhtyvät Lyttilän pohjoispuolella Puodanlahden perukassa, alavalla alueella, joka on ollut avovettä vielä 1800-luvun alussa.

Maasto linjan varrella alkaa kohota vasta mantereella Lyttilän tasalta kaakkoon. Runsaan neljän kilometrin linjaosuus sieltä kuivatun Pyntösjärven luoteispäähän kulkee kumpareikkoisessa ja hyvin kivisessä moreenikangasmaastossa, jossa notkot ovat suota. Korkeimmat maastonkohdat linjan varrella ovat yli 20 mmpy tasolla olevia, ylimmillään jopa 28 mmpy tasolle ulottuvia pienialaisia avokallioalueita. Alimmat varhaismetallikautiset rökkiökohteet Porin seudulla, muun muassa Söörmarkussa ja lähimmillään alle kilometrin päässä linjalta Pyntösjärven luoteispään koillispuolella, ovat näillä korkeustasoilla ja varsin samanlaisessa maastossa. Linjalta esihistoriallisia rökkiöitä ei kuitenkaan löytynyt. Yksi Maanmittauslaitoksen tarkasta, niin sanotusta 5p-laserkeilausaineistosta, muodostetussa maastomallissa näkyvä pyöreä ja kooltaan pieneksi pronssikautiseksi rökkiöhaudaksi sopiva kumpare avokallion laella (N 6837397 E 221385) osoittautui luontaiseksi pyöreäksi kalliokumpareeksi. Muita mahdollisia muinaisjäännöksiä ei maastomallista löytynyt inventoitavien linjojen läheltä. Maasto linjan varrella on huonoa asuinpaikkoja ja erityisesti maanviljelysasuinpaikkoja ajatellen. Historiallisella ajalla alue on ollut metsämaata, joka on kuulunut Ahlaisten Kellahden, Noormarkun Söörmarkun sekä Porin maalaiskunnan Lyttilän ja Toukarin kyliin, kaikki alun perin vanhaa Ulvilan pitäjää. Linjan lähellä tarkastettiin joitakin vanhoja kylien rajapisteitä, joissa olevat rajamerkit voisivat olla muinaisjäännöksiä. Niitä ei löytynyt tai ne osoittautuivat lähemmässä tarkastelussa asiakirjalähteiden perusteella yllättävän uusiksi (inventointikohte [15 Isosuo 3](#)). Tilusrajojen rajamerkkejä sen sijaan löytyi, vaikka niitä ei erityisesti etsitty ([13 Isosuo 1](#), [14 Isosuo 2](#)).

Linja kulkee kuivatun Pyntösjärven lounaisrantaa noin 7 km matkalla, osittain entisellä järven pohjalla, osittain rannalla. Järven kuivatus on aloitettu 1800-luvun alkupuolella ja saatettu loppuun vuonna 1930. Järven luontainen pinta on selvästi näkyvien vanhojen rantatörmien perusteella ollut kartalla korkeuskäyrien 12,5 mmpy ja 15 mmpy välissä. Tämän perusteella järvi on pronssikaudella ja vielä pitkälle rautakauden puolelle ollut meren lahti. Pronssikaudella avoimia vesireittejä on vielä ollut järvioltaasta useisiin suuntiin, ja ympäristö on ollut saaristoa. Pyntösjärven ympäristössä on runsaasti varhaismetallikautisia hautaröykkiöitä, enimmäkseen järven koillispuolella, mutta muutamia myös lounaisrannalla lähellä linjaa. Tämän kauden asuinpaikkajäännöksiä tunnetaan huomattavasti vähemmän, mutta niiden esiintyminen alueella on todennäköistä. Inventoinnissa tarkastettiin linjan varsia Pyntösjärven lounaisrannalla useilla alueilla erityisesti varhaismetallikautisia muinaisjäännöksiä ajatellen, mutta aiemmin tuntemattomia kohteita ei löytynyt. Korkeussuhteiltaan maasto ei poikkea kauempana luoteessa linjan varrella olevasta, joten varhaismetallikautta vanhempia muinaisjäännöksiä Pyntösjärven rannoillakaan ei voi esiintyä.

Pyntösjärven alue on viljelysaukeaksi raivattua järven pohjaa lukuun ottamatta maastoltaan ja maaperältään huonosti viljelyyn sopivaa: alavimmat alueet kivistä moreenia ja suota, korkeat maastonkohdat avokalliota. Historiallisella ajalla järven lounaisranta on kuulunut Toukarin,

Hyvelän ja Ruosniemen kyliin. Kylien asutus ja pellot ovat sijainneet parin kilometrin päässä lounaassa Kokemäenjoen laakson reunalla. Pyntösjärven lounaisrannalla ei ole asutusta vielä vuoden 1907 Senaatin kartassa. Järven rantakalliolla tarkastettiin Toukarin ja Hyvelän vanha, Hyvelän isojakokarttaan (Åhman 1772) nimellä Järvenpartaankallio merkitty rajapaikka (N 6834526 E 223969). Vanhaa rajamerkkiä paikalta ei löytynyt. Jos sellainen on siellä ollut, se on hävinnyt raivattaessa maastoa viereisen teollisuuskiinteistön pihaa varten. Hyvelän ja Ruosniemen rajapaikkana rantakalliolla on samassa kartassa nimellä Hiidenkiuas merkitty rajapiste, joka on pronssikautinen hautaröykkiö inventointikohde [6 Järvikallio](#).

Pyntösjärven päästä kaakkoon maasto linjan varsilla jatkuu samanlaisena pari kilometriä Ulvilan rajalle ja edelleen Ulvilan puolella. Maasto nousee hyvin hitaasti itään, mutta ei saavuta 40 mmpy tasoa linjan varsilla kuin muutaman pienialaisen kalliohuipun kohdalla. Pyntösjärven kaakkoispäähän laskee kaakosta Rottapäkinoja (yläjuoksulla nimellä Annankorvenoja), jonka laakso on noin kilometrin leveydeltä vaihtelevasti suoperäistä tasamaata. Laaksoon on ulottunut pronssikaudella lahti, jonka reunoilla olevilla kallioilla on varhaismetallikautisia röykkiöitä, itäisimmät hieman Ulvilan puolella. Alueen jäätyä sisämaahan se ei ole enää ollut esihistorialliselle asutukselle sopivaa seutua. Historiallisella ajalla alue on kuulunut Harjunpään kylään. Isojakokartassa 1700-luvun lopulla (Tillberg 1787) se on metsämaata, jossa on purojen varsilla ja suonotkoissa pieniä niittyjä. Alueelle on syntynyt torppariasutusta 1800-luvulla.

Tulos

Inventoinnissa on käsitelty 15 arkeologista kohdetta. Niistä 11 on vanhoja kohteita ja neljä uusia kohteita. Kohteista kahdeksan on kiinteitä muinaisjäännöksiä, kaikki vanhoja kohteita. Neljän kohteen ([Tyltyn piirroskallio](#), [Perko](#), [Karhumaantie](#) ja [Hiitteenkiukaankallio](#) Porissa) sijainti- ja rajaustietoihin esitetään muutoksia. Kohteista kolme on muita kulttuuriperintökohteita. Näistä yksi, Ulvilan [Mäkitalo](#), on muinaisjäänösrekisterissä mahdollisena muinaisjäänöksenä, mutta ehdotetaan muutettavaksi muuksi kulttuuriperintökohteeksi. Yksi kohteista, [Tahkoluodonketo](#) Porissa, on uusi. Kulttuuriperintökohteille on määritetty rajaukset (aiemmin sellainen oli vain kohteella Pori Isopelto). Yksi inventointikohteista on muinaisjäänösrekisterissä muuna kohteena (ei suojelukohde) oleva 1900-luvun puualuksen hylky Porin [Meripenkan proomu](#). Tämä kohde on käsitelty inventoinnissa, koska muinaisjäänösrekisterissä ilmoitetun sijainnin perusteella se on kuivalla maalla ja inventoitavalla linjalla. Ilmoitettu sijainti on ilmeisesti pahasti virheellinen, eikä ilmoitetulla paikalla ole hylkyä. Inventointikohteina on myös kolme inventoinnissa löytynyttä rajamerkkiä, jotka on raportoitu muina kohteina.

Inventoitujen linjojen lähellä, alle sadan metrin päässä linjasta, on linjausvaihtoehtojen VE1 ja VE2 yhteisellä osuudella kuusi suojelukohdetta, niistä neljä kiinteitä muinaisjäännöksiä ([Tahkoluodon kylä](#), [Perko](#), [Järvikallio](#) ja [Karhumaantie](#)) ja kaksi muita kulttuuriperintökohteita ([Tahkoluodonketo](#) ja [Mäkitalo](#)). Linjausvaihtoehdon VE2 varrella sen vaihtoehdosta VE1 eroavalla osuudella on kolme suojelukohdetta, niistä kaksi kiinteitä muinaisjäännöksiä ([Koskelo](#), ja [Furuskeri](#),) ja yksi muu kulttuuriperintökohde ([Isopelto](#)). Linjausvaihtoehdon VE1 vaihtoehdosta VE2 eroavalla osuudella ei ole suojelukohdetta alle sadan metrin etäisyydellä linjasta.

13.12.2024

Antti Bilund
Mikroliitti Oy

Lähdeluettelo

- Bollstedt, C. 1810. *Charta öfver Björneborgs Stads Hamn Med de Däromkringvarande Holmar och Fiske lägen*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A84:8/15-17. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2527355157.
- Elgh, G. 1801. *Charta öfver Lyttskär Berustade Säteriets Rusthålls Ägor Belägne uti Ulfsby Socken Nedre Satakunda Härad och Björneborgs Län*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A85:4/1-10. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2527380425.
- Gylden, F. 1815. *Charta öfver Torbonäs Rusthålls Ägor belägen i Ulfsby Socken Nedre Satakunda Härad och Björneborgs Län*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A85:10/1-8. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2527409861.
- Heikkinen, T. 1996. *Ulvilan esihistorialliset ja historiallisen ajan muinaisjäännökset*. Satakunnan Museo.
- Huurre, M. 1966a. *Ahlainen. Inventointi 1966*. Museovirasto.
- Huurre, M. 1966a. *Noormarkku. Inventointi 1966*. Museovirasto.
- Inberg, I. & Tallqvist, U. 1895. *Söörmarkku; N:t 1-3, 6 ja 9 (niin sanottu Ylikylä eli Överby): isoja-ontäydennys ja järjestely*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A73:9/60-86. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2526567268.
- Koivisto, L. 2014. *Pori Koskelo, historiallisen ajan kummelin tarkastus*. Satakunnan Museo.
- Koivisto, L. 2023. *Pori. Muinaisjäännöksen Furuskeri (1000048507) tarkastus 22.9.2023*. Satakunnan Museo.
- Ladau, C. 1865. *Söörmarkku; N:o 1 Kartano ja Porin maalaiskunnan Toukarin yksinäistalo: rajainkäynti*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A73:9/37-39. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2526566024.
- Laukkanen, E. 1996. *Porin esihistorialliset muinaisjäännökset*. Satakunnan Museo.
- Luoto, K. 2010. *Porin Peittoon tuulivoimapuiston arkeologinen inventointi*. FCG.
- Luoto, K. & Tuomainen, K. 2023. *Pori-Tahkoluoto-rata: Arkeologinen selvitys*. Heilu Oy.
- Pukkila, J. 2010a. *Pori. Noormarkun ja Toukarin alueiden arkeologinen inventointi 2010*. Satakunnan Museo.
- Pukkila, J. 2010b. *Pori, Tahkoluoto. Tahkoluoto – Paakarit osayleiskaavaluonnoksen laatimiseen liittyvä arkeologinen inventointi*. Satakunnan Museo.
- Räty, J. 1994. *Tarkastuskertomuksia 1993–94*. Satakunnan Museo.
- Tillberg, I. 1787. *Charta öfver Härpö Bys Skog och Utmark I Björneborgs Lähn Nedre Satagunda Härad och Ulfsby Socken*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A107:3/1-16. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2528581817.
- Tillberg, I. 1792. *Charta öfver Rosnäs Bys Skogsmarck samt Ängarna och Upodlingsmarcken derinnom, uti Ulfsby Socken, Nedre Satagunda Härad och Björneborgs Län*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A84:10/1-14. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2527361349.
- Tillberg, I. 1797. *Charta öfver Tyllty Krono Lots Hemmans Ägor, uti Räsö Skärgård af Ulfsby Socken, Nedre Satagunda Härad och Björneborgs Län*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A1:5/12-13. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2511454821.

- Vasko, T. 2014. *Pori. Tahkoluoto – Mäntyluoto LNG-terminaalin kaasuputkilinjan arkeologinen inventointi 2014*. Satakunnan Museo.
- Väisänen, T. 2018. *Pori. Karhumaantien juoksuhaudan tarkastus 24.5.2018*. Satakunnan Museo.
- Åhman, J. 1762. *Charta öfver Råskillnaden imellan Torbonäs Rusthåll och Södermarcks-öfverby uti Björneborgs Lähn, Nedre Satagunda Härad och Ulfsby Sockn*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A73:9/1-2. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2526564380.
- Åhman, J. 1766. *Charta öfver Lambaluoto Utbyskatts Ägor uti Björneborgs Lähn, Nedresatagunda Härad och Ulfsby Socken*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A1:7/1-3. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2511472561.
- Åhman, J. 1768. *Chartan öfver Kielfierds byss Ägor uti Björneborgs Lähn och Ulfsby Socken*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A1:4/2-10. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2511436002.
- Åhman, J. 1772. *Chartan öfver Hiuhlböle Bys Ägor uti Ulfsby Socken af Björneborgs Lähn och Nedre Satagunda Härad*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A84:5/5-10. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2527346049.
- Åhman, J. & Tillberg, I. 1792. *Charta öfver Södermarcks Öfverbys Ägor uti Björneborgs Län Nedre Satagunda Härad och Ulfsby Socken*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A73:9/3-15. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2526564556.

Kiinteät muinaisjäännökset

1 Pori Tahkoluodon kylä

Mjtunnus: 1000023762
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka: kyläpaikka

Koordin: N: 6845967 E: 204054 Z: 6–8

Tutkijat: Jouko Pukkila/Satakunnan Museo 2010 inventointi
 Tiina Vasko/Satakunnan Museo 2014 inventointi
 Antti Bilund 2024 inventointi

Sijainti: Suunnitellun linjan pää on noin 95 m päässä suojelurajauksesta koillisessa.

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Tahkoluodon alueen inventoinnissa v. 2010 paikallistettiin vuonna 1745 syntynyt torppariasutus. Tahkoluoto kuului Porin kaupungille ja torpparit maksoivat veroina Porin pormestarille erilaisia ruoka- ym. tuotteita. Elinkeinoissa kalastus oli tärkeässä roolissa peltoviljelyn lisäksi. Topografisista olosuhteista johtuen on hyvin todennäköistä että torpat ovat perustaneet tonttinsa lähekkäin ja muodostaneet kylän. Paikalla on asuttu vielä 1980-luvulla, kuten mm. vuoden 1987 peruskartasta ilmenee. Voimalalaitoksen vuoksi asutus hävisi ja alue onkin osin voimala-alueen aidan sisäpuolella. Kalastajatorpilla on joillain alueilla keskimääräistä suurempi suhteellinen merkitys osana alueen asutushistoriaa; saariston asuttamisessa torpilla oli suuri rooli.

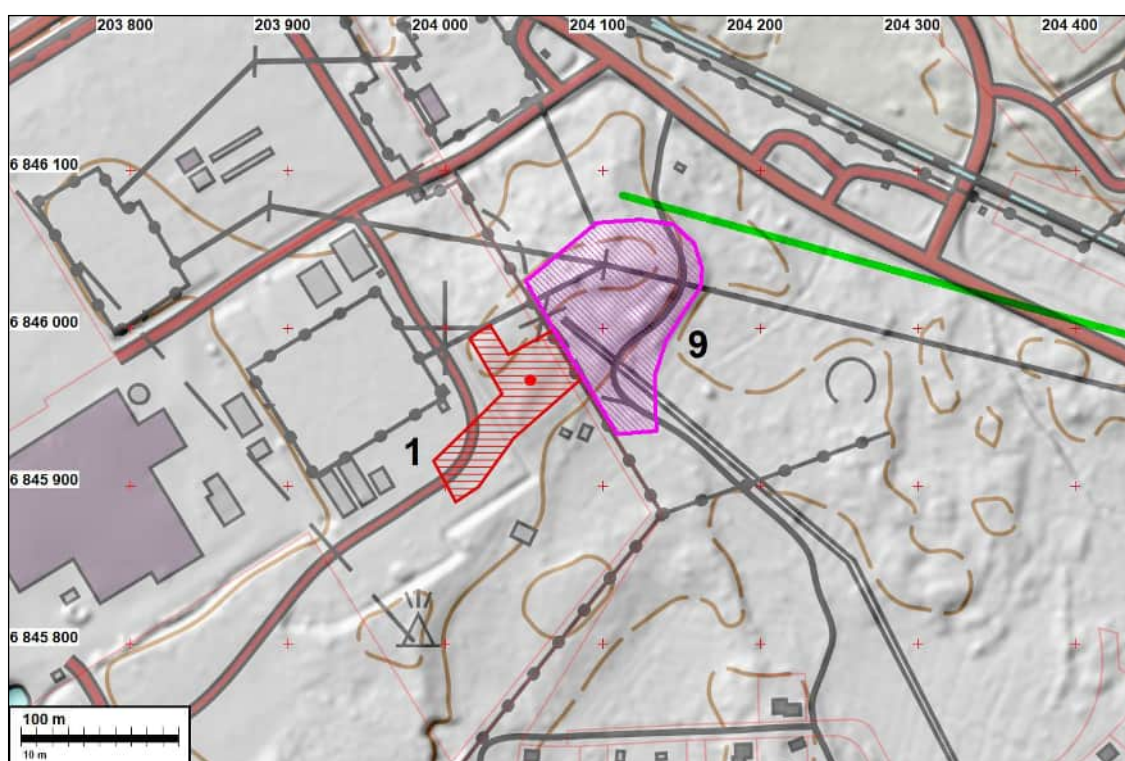
Paikalla nyt näkyvät jäännökset ovat todennäköisesti lähes kokonaan nuoremman asutuserostuman merkkejä. On kuitenkin todennäköistä että maan alla on säilynyt jäännöksiä myös vanhasta asutuksesta. Vanhimpien kulttuurikerrosten ja kiinteiden rakenteiden säilyneisyyden selvittäminen vaatii lisätutkimuksia. Muinaisjäännösalue on rajattu v. 1854 pitäjänkartassa näkyvän kylätontin mukaan. Kasvillisuudesta johtuneen huonon näkyvyyden vuoksi paikka tulisi tarpeen vaatiessa tarkastaa varhain keväällä/myöhään syksyllä.

Bilund 2024: Vuoden 2010 inventoinnissa (Pukkila 2010b, s. 17–22) paikalta on todettu useita kivirakenteita, joista on dokumentoitu kivikellari, kiviaita ja rakennuksen perustus. Kohde on raportoitu nimellä Tahkoluodonketo rauhoitettuna muinaisjäännöksenä (rauhotusluokka 2). Vuoden 2014 inventoinnissa jäännöksistä ei ole olennaisia uusia tietoja (Vasko 2014, s. 13–15). Kiinteäksi muinaisjäännökseksi on tällöin rajattu vuoden 1854 pitäjänkartassa näkyvä tonttialue. Kohde on merkitty muinaisjäännösrekisteriin kiinteänä muinaisjäännöksenä vuonna 2014. Vuoden 2010 inventoinnissa dokumentoidut kohteet jäivät kiinteän muinaisjäännöksen rajauksen ulkopuolelle. Vuoden 2014 inventoinnissa ne ja niiden ympäristö on luokiteltu muuksi kulttuuriperintökohteeksi. Muu kulttuuriperintökohde on myös rajattu inventointikertomuksen kohdekarttaan. Tältä osin tietoja ei kuitenkaan ole siirretty muinaisjäännösrekisteriin.

Maastotarkastuksessa kohteesta ei saatu uutta tietoa. Kiinteänä muinaisjäännöksenä suojeltu alue sijaitsee lähes kokonaan aidatulla voimalaitosalueella. Aidan

ulkopuolelta on nähtävissä, että alue on tiheään kasvillisuuden peitossa. Noin puolet suojelurajauksen sisällä olevasta alueesta sen lounaispäässä on rinnevarjosteen perusteella tasoitettua kenttää, josta luontainen pintamaa on poistettu, joten kyseisellä alueella muinaisjäännöksiä ei ole voinut säilyä.

Kiinteän muinaisjäännöksen rajauksen koillispuolinen alue, jossa sijaitsevat muun muassa vuonna 2010 dokumentoidut rakenteet, on käsitelty inventointikohteena [9 Tahkoluodonketo](#).

Kohteiden Tahkoluodon kylä (1) ja Tahkoluodonketo (9) suojelurajaukset sekä suunniteltu voimajohtolinja (vihreä viiva) peruskarttapohjalla. Tahkoluodon kylä on kiinteä muinaisjäännös. Sen suojelurajaus on merkitty punaisella vaakaviivarasterilla ja pistesijainti punaisella pallolla muinaisjäännösrekisterin kartan mukaisesti. Tahkoluodonketo on uusi kohde, jota ehdotetaan muuksi kulttuuriperintökohteeksi. Sen ehdotettu suojelurajaus on merkitty sinipunaisella vinoviivarasterilla.

Vasemmalla: Muinaisjäännökseksi rajattu alue on kuvassa näkyvän voimalaitoksen aidan takana. Alue on tiheään kasvillisuuden peitossa. Kuvattu lounaaseen. **Oikealla:** Muinaisjäännösalue on aidan ja rakennuksen takana näkyvällä metsäisellä harjanteella. Kuvattu Kylämäentieltä länteen. Kuvat: Antti Bilund.

2 Pori Koskelo

Mjtunnus: 1000023766

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen: 1900-luku

Laji: kulku: merimerkki

Koordin: N: 6844479 E: 208839 Z: 2

Tutkijat: Leena Koivisto 2014 tarkastus
Kalle Luoto & Kristian Tuomainen 2023 inventointi
Antti Bilund 2024 inventointi

Sijainti: Suunniteltu linja on lähimmillään noin 30 m päässä suojelurajauksesta etelälounaaseen.

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Reposaaren maantieltä Ahlasiin ja Kellahdelle menevän tien itäpuolella tiheässä rantametsässä sijaitseva käytöstä poistetun merimerkin, pylväslyhdyn, jalusta. Se sijaitsee ympäristöään hivenen korkeammalla paikalla kallio-pohjalla. Se on korkeudeltaan n. 2 m ja pohjamuodoltaan lähes neliömäinen. Pohjakerrokset on muurattu isommista kivistä, laastia on käytetty. Lyhdyn perustan kape-neva yläosa on lähes pelkästään muurattu hiekkakivilaaioista. Rakenteen päällä on edelleen näkyvissä vankkoja pultteja ja ympäristössä rautaosia, jotka ilmeisesti ovat peräisin pylväässä olleen lyhdyn rakenteista. Jalustassa on hakattuna vuosiluku 1913.

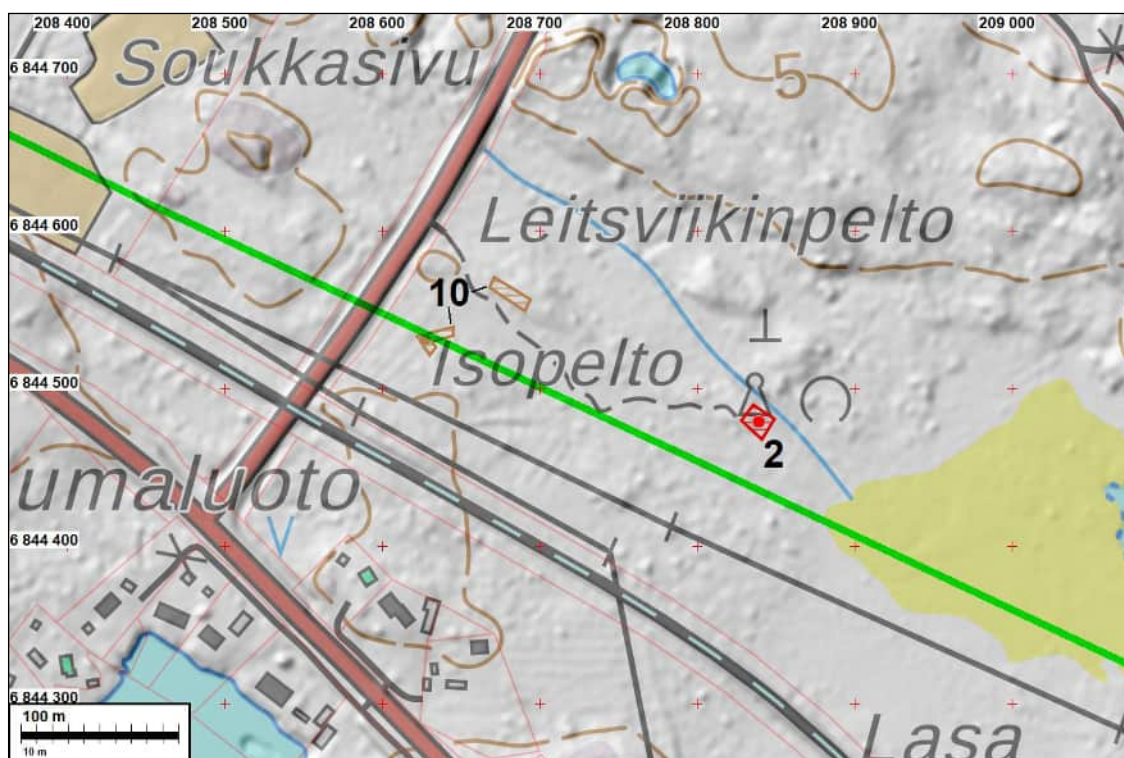
Ympäristön lehtomaisessa metsässä on paljon kaatuneita puita ja ryteikköä. Maaperä on kosteaa. Nykyisin merimerkki on aivan metsän ympäröimä.

Bilund 2024: Kohde oli aikaisemman kuvauksen mukaisessa kunnossa. Paikalle on pystytetty opastaulu ja sinne tulee noin 250 m pitkä kunnostettu polku lännestä Porin saaristotien varrelta.

Vasemmalla: Pylväslyhdyn jalusta kuvattuna laivaväylän suunnassa. Vaaleana näkyvään kiveen jalustan alaosassa, keskeltä hieman oikealle on hakattu pylväslyhdyn rakentamisvuosi 1913. Kuvattu luoteeseen.

Oikealla: Pylväslyhdyn jalusta kuvattuna sivulta. Sen oikealla puolella näkyy katokseen sijoitettu opastaulu. Kuvattu koilliseen. Kuvat: Antti Bilund.

Kohteiden Koskelo (2) ja Isopelto (10) suojelurajaukset muinaisjäännösrekisterin kartan mukaisesti sekä suunniteltu voimajohtolinja (vihreä viiva) peruskarttapohjalla. Koskelo on kiinteä muinaisjäännös. Sen suojelurajaus on merkitty punaisella vaakaviivarasterilla ja kohteen muinaisjäännösrekisterin mukainen sijainti punaisella pallolla. Isopelto on muu kulttuuriperintökohde. Sen kaksiosainen suojelurajaus on merkitty ruskealla vaakaviivarasterilla ja kohteen muinaisjäännösrekisterin mukainen sijainti ruskealla pallolla.

3 Pori Tyltyn piirroskallio

Mjtunnus: 609500005
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen: 1600-luku
 Laji: kuva: uurros/hakkaus

Koordin: N: 6844224 E: 208806 Z: 3–5

Tutkijat: L. Koivisto E. & Raike 2015 tarkastus
 Kalle Luoto & Kristian Tuomainen 2023 inventointi
 Antti Bilund 2024 inventointi

Sijainti: Suunniteltu linja on lähimmillään noin 190 m päässä suojelurajauksesta pohjoiskoillisessa.

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Saarella on kallioon hakattuina piirroksia, nimikirjoituksia ja aurinkokello.

Tarkastuksessa 2015 piirroskallio paikallistettiin. Pinta-alaltaan vain joidenkin neliöiden laajuinen kalliopaljastuma sijaitsee Lampaluotoon kiinnikasvaaneen Tyltyn louhososassa, Reposarentien ja Mäntyluotoon menevän radan välisessä metsässä. Silokallioon on tehty hakkauksia, jotka ovat hyvin kuluneita ja matalia. Aurinkokello ja muutamat vuosiluvut (ANNO 1671, ANNO 1665) ja kirjaimet näkyvät päivänvalossa, mutta osa hakkauksista näkyy vain voimakkaassa sivuvalossa.

Kalliopaljastuma on ilmeisesti ollut ketjulla ympäröity, sillä edelleen sitä kiertää harvahko isojen kivien ringi, kivissä on pultattuna rautaputken pätkät, joissa ketju lienee ollut kiinnitettynä. Kallion länsireunalla on betonista valettu kuutio, jonka päällä on muinaisjäännöksen rauhoituskyltti.

Kalliohakkaukset ovat kuvailtuna Unto Salon artikkelissa "Tylytyn kalliopiirrosten arvoitus" (Kotiseutu n:o 6–7, 1962)

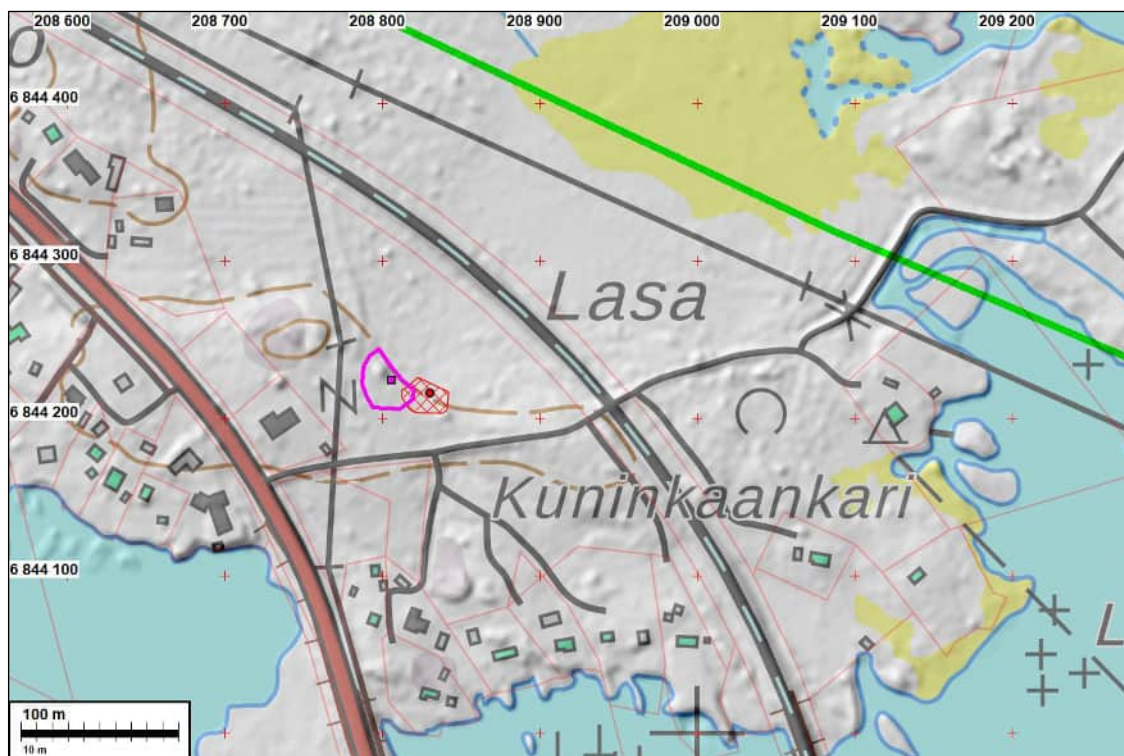
Inventoinnissa 2023 kohteen paikkatiedot tarkentuivat.

Bilund 2024: Ennen vuoden 2023 inventointia kohteen koordinaatit olivat N 6844224 E 208806. Vuoden 2023 inventoinnissa todettiin, että "GPS mittauksen perusteella kohteen sijaintia tulee tarkentaa hieman idemmäksi". (Luoto & Tuomainen 2023, s. 28). Uusia koordinaatteja ei ilmoiteta kyseisessä raportissa, mutta ilmeisesti edellisen perusteella kohteen pistesijaintina muinaisjäännösrekisterissä oli lokakuun alussa 2024 N 6844216 E 208830 eli sijaintia on muutettu noin 25 m itään. Myös kohteen suojelurajaus on muutettu edellä mainitussa raportissa (s. 27) olevan kartan mukaiseksi.

Maastotarkastuksen perusteella kohde sijaitsee varsin tarkasti aikaisemmin muinaisjäännösrekisterissä olleiden koordinaattien ilmoittamassa kohdassa N 6844224 E 208806. GPS-mittauksella kohteen sijainniksi saatiin tällä kertaa N 6844223,78 E 208805,93. Koska vuoden 2023 inventoinnissa ja nyt tehtyjen GPS-mittausten tulokset poikkeavat toisistaan näin paljon, on ainakin toinen niistä selvästi epätarkka. Molemmat pisteet sopivat maaston topografiaan kohteessa, sillä ne ovat saman matkan, koilliseen laskevan törmän alla, kuten piirroskalliokin. Paikannusten tarkkuutta voidaan parhaiten arvioida mittaamalla pisteiden etäisyys sopivaan kartalla näkyvään pistemäiseen kohteeseen. Peruskartalla kohteen luoteispuolella on yksijalkainen voimajohtopylväs kohdassa N 6844247 E 208774. Sen juurelta kohteeseen askelmitalla mitattu etäisyys oli 35 m, mikä vastaa hyvin voimajohtopylvään ja kohteen vanhan sijainnin N 6844224 E 208806 kartalta mitattua välimatkaa (39 m). Kohteen uuden sijainnin N 6844216 E 208830 ja voimajohtopylvään kartalta mitattu etäisyys on 64 m. Sen mittaamiseen tarvittaisiin selvästi enemmän kuin 35 askelta. Näiden havaintojen perusteella kohteen sijainti ja rajaus ehdotetaan palautettaviksi samoiksi kuin ne olivat ennen vuoden 2023 inventointia.

Piirroskallio. Kuvattu länsilounaaseen. Kuva: Antti Bilund.

Kohteen Tytyn piroskallio vanha ja korjattu suojelurajaus sekä suunniteltu voimajohtolinja (vihreä viiva oikealla ylhäällä) peruskarttapohjalla. Muinaisjäännösrekisterin kartassa lokakuun alussa 2024 oleva muinaisjäännösrajaus on piirretty punaisella ruuturasterilla ja kohteen muinaisjäännösrekisterin mukainen sijainti punaisella pallolla. Nämä tiedot perustuvat vuoden 2023 inventointiin (Luoto & Tuomainen 2023). Sinipunaisella neliöllä on merkitty kohteen sijainti muinaisjäännösrekisterin mukaan ennen vuoden 2023 inventoinnin perusteella tehtyjä muutoksia. Maastotarkastuksen perusteella tämä on oikea sijainti. Sinipunaisella viivalla on piirretty kohteen suojelurajaus ennen vuoden 2023 inventointia. Tämä rajaus ja vanha sijainti ehdotetaan palautettaviksi muinaisjäännösrekisteriin.

4 Pori Furuskeri

Mjtunnus: 1000048507
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: kivirakenteet: kivimuuri

Koordin: N: 6843363 E: 212702 Z: 2–2,5

Tutkijat: Leena Koivisto 2023 tarkastus

Sijainti: Suunniteltu linja on lähimmillään noin 30 m päässä suojelurajauksesta etelässä.

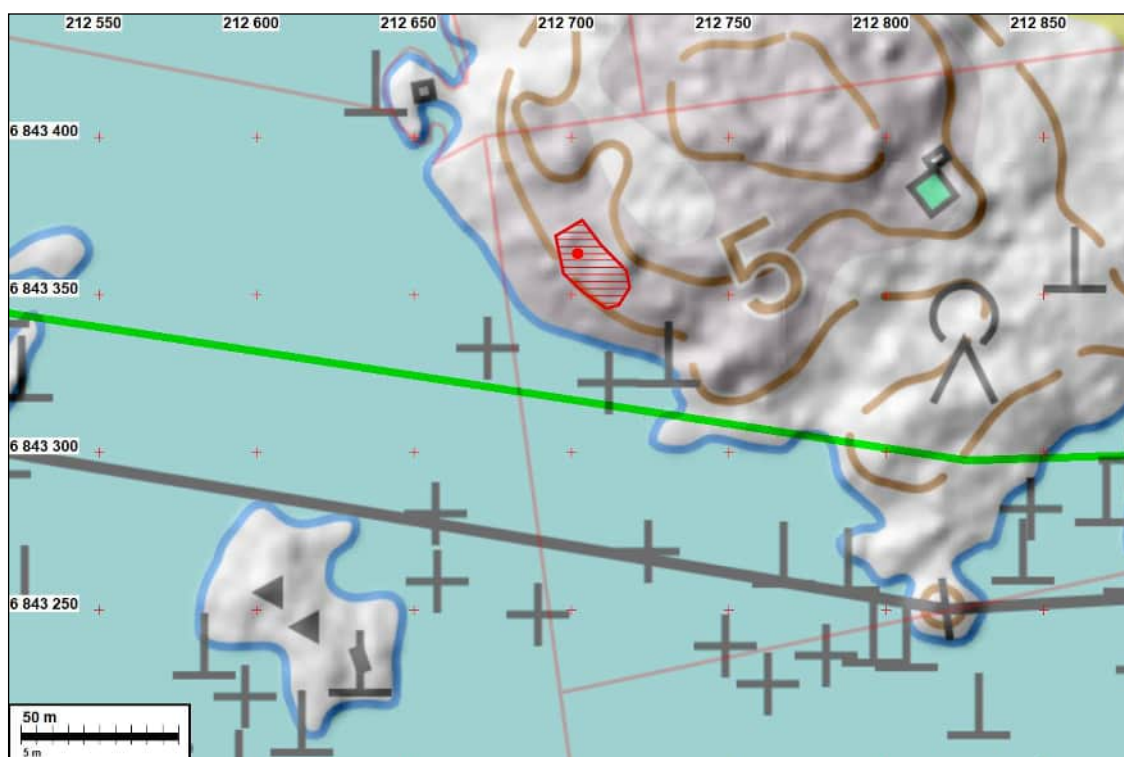
Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Furuskeri on Rankkuun saaren eteläisin osa, joka on vähitellen kasvanut kiinni Svartteen ja Rankkuun saariin. Saari sijaitsee Yterin niemestä koilliseen, Porin saaristotien eteläpuolella. Furuskeri on metsäinen ja hyvin kivinen. Kesämökkejä rannoilla on vain muutama.

Furuskerin lounaisrannan tuntumassa on n. 20 m mittainen muurimainen kivirakenne. Se muistuttaa jossain määrin kiviaitaa, joka on rakennettu loivan puolikaaren muotoon. Muuri on korkeudeltaan 1,2–1,5 m ja leveydeltään 0,8–1 m. Se on hyvin huolellisesti ladottu, puolikaaren sisäreuna on edelleen lähes tasainen, merelle päin oleva ulkoreuna on joko osittain rauennut tai se on tarkoituksella rakennettu ulospäin

leveneväksi. Muurin länsipää päättyy isoon kivenlohkareeseen, itäpää ulottuu kallion reunaan.

Rakenne muistuttaa jossain määrin yöpymissuojaa eli nk. tomtningia, mutta on sel-laiseksi liian suuri ja selustastaan avoin. Kyseessä saattaisi olla jonkinlainen puolus-tusrakennelma, muurin suojasta on ollut näkymä kohti lounasta ja etelää, jossa si-jaitsee Kokemäenjoen suisto ja laivaväylä kohti Poria.

Bilund 2024: Kohde on tarkastettu vuonna 2023 yleisöilmoituksen perusteella ja mahdollisen tulevan voimajohtolinjauksen vuoksi. (Koivisto 2023) Kohdetta ei tar-kastettu inventoinnissa vuonna 2024.

Kohteen Furuskeri muinaisjäänösrekisterin kartassa oleva suojelurajaus (punainen vaakaviivarasteri) ja suunniteltu voimajohtolinja (vihreä viiva) peruskarttapohjalla.

5 Pori Perko

Mjtunnus: 609010063

Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)

Ajoitus: historiallinen: I maailmansota

Laji: varustus: puolustusvarustus

Koordin: N: 6833778 E: 224241 Z: 15 eteläisimmän juoksuhaudan koordinaatit

Tutkijat: ? 1989 tarkastus

Esa Laukkanen 1996 inventointi

Jouko Pukkila/Satakunnan Museo 2010 inventointi

Antti Bilund 2024 inventointi

- Sijainti:** Suunniteltu Tahkoluoto-Ulvila linja ylittää alakohteen ”Pohjoinen kaivanto” virheellisen vanhan suojelurajauksen. Linja on lähimmillään noin 50 m päässä korjatusta rajauksesta lounaassa.
- Huomiot:** **Muinaisjäännösrekisteri:** Kolme 1. maailmansodan aikaista juoksuhautaa, jotka sijaitsevat nykyisen valtatie 8 varrella, sen molemmin puolin. Kohteessa ei käyty vuoden 1996 inventoinnin yhteydessä.

Vuoden 2010 inventointikertomuksen kuvaus: Juoksuhauta on runsaat 60 m pitkä rakenne kivikkoisen harjanteen laella laen pituussuunnassa. Se on kulmikkaasti mutkitteleva, ylhäältä 1,5-1 m ja alhaalla 1 m leveä, 0,5 – 1,5 m syvä kaivanto. Ampumasuunta on ollut pohjoiseen Pyntösjärvenaukeelle ja sen eteläpuolella oleva vetiselle aukealle. Itäpäässä, aivan linkkimastolle vievän tien ja juoksuhaudan välissä on kaksi halkaisijaltaan 2,5-3 m laajuista matalaa kuoppaa, ilmeisesti jonkinlaisia pesäkkeitä. Juoksuhaudan takana itäpäässä on 5 m päässä kuoppa ja kiviröykkiö, jotka nekin ovat rakenteita. Juoksuhauta on tehty maapohjaisen mäen laelle kaivamalla ja raivaamalla kivet pois sen kohdalta. Osa kivistä on ilmeisesti käytetty seinämien tukemiseen. Länsipäätä kohden kaivanto madaltuu ja lopulta häviää maastoon. Etualalla on ainakin yhdessä kohtaa jonkinlainen eteenviety ampumasuoja tms. Valtatien toisella puolella pitäisi myös olla juoksuhautoja, joita ei nyt tarkastettu.

Juoksuhaudan E-pää: p=6836821, i=3224230, +- 6 m

Juoksuhaudan W-pää: p=6836831, i=3224162, +- 6 m

Alakohteet:

Kaivannon itäpää, P: 6833953 I: 224170

Kaivannon länsipää P: 6833963 I: 224102

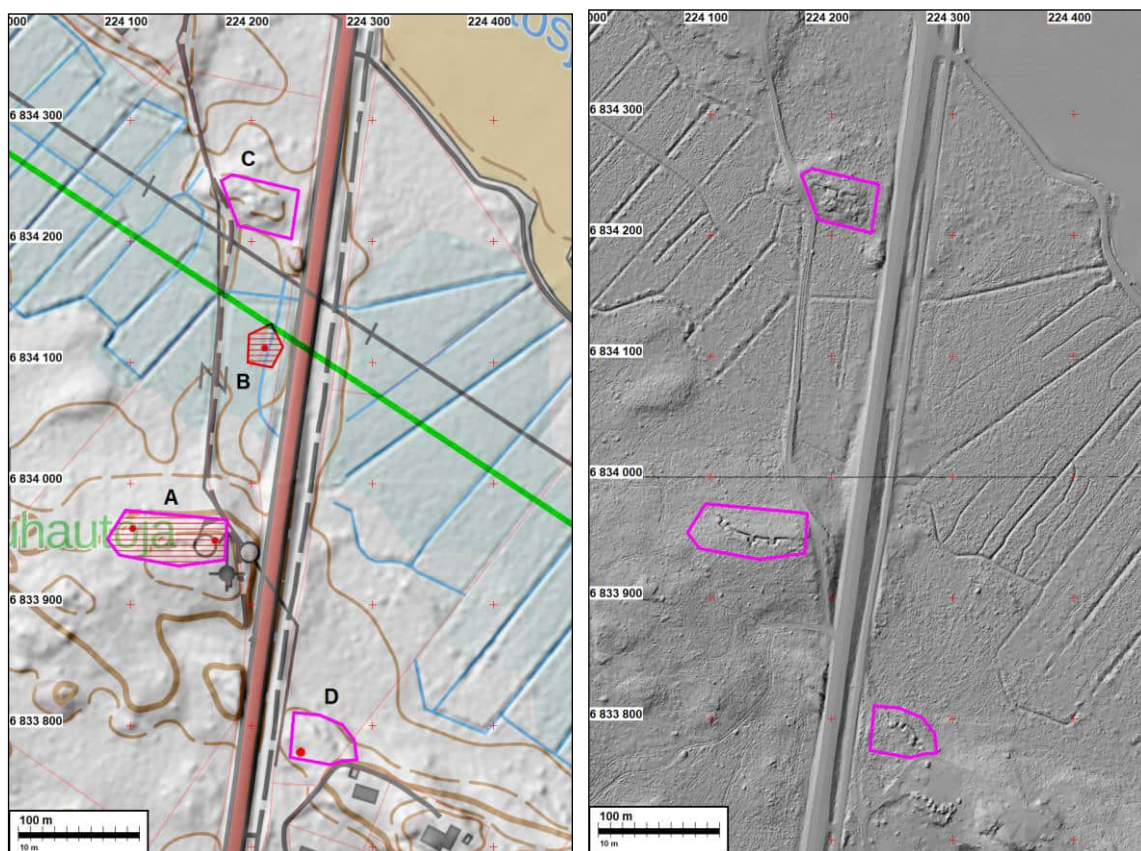
Pohjoinen kaivanto P: 6834112 I: 224211

Bilund 2024: Muinaisjäännösrekisterissä oleva vuoden 2010 inventointiin (Pukkila 2010a, s. 349–351) perustuva kuvaus ja alakohteet ”Kaivannon itäpää” ja ”Kaivannon länsipää” liittyvät keskimmäiseen juoksuhautaan. Sillä on muinaisjäännösrekisterin kartassa asianmukainen suojelurajaus, joka ulottuu lähimmillään noin 150 m päähän suunnitellusta voimajohtolinjasta.

Muinaisjäännösrekisterin alakohde ”Pohjoinen kaivanto” on koordinaattien mukaan lähellä suunniteltua voimajohtolinjaa sen lounaispuolella. Sen ympärille on muinaisjäännösrekisterin kartassa piirretty myös suojelurajaus. Paikka on kuitenkin maastotarkastuksen perusteella suota, eikä siellä ole varustuksia tai muutakaan suojeltavaa kohdetta. Virheelliset koordinaatit saattavat olla samaa alkuperää kuin tietokannassa ”Hoidetut kulttuuriympäristökohteet” koko kohteen 609400005 Perko sijaintia kuvaava koordinaattipiste N 6834112 E 224212, joka poikkeaa alakohteen ”Pohjoinen kaivanto” koordinaateista vain metrillä. Hoitorekisterissä tämä piste on kuitenkin ilmeisesti jonkinlaisena koko kohteen keskipisteenä, eikä siellä väitetä paikalla olevan varustuksia. Selvästi pohjoista juoksuhautaa tarkoittaa myös jo vuoden 1996 inventointiraportissa (Laukkanen 1996, s. 103) oleva juoksuhaudan sijainti N 6834187 E 224235 (ilmoitettu peruskoordinaatteina $x = 6826\ 34$, $y = 1543\ 20$), jonka sanotaan olevan peräisin Satakuntaliiton julkaisusta A:216. Se osuu muinaisjäännösrekisterin alakohteen ”Pohjoinen kaivanto” sijainnista noin 80 m pohjoiseen, valtatie 8:n länsipuolella olevalle pienelle kumpareelle. Tältä kumpareella ei maastotarkastuksessa löytynyt varustuksia. Pohjoinen juoksuhauta sijaitsee todellisuudessa

tästä paikasta vielä muutamia kymmeniä metrejä luoteeseen. Sen ympärille on muodostettu uusi muinaisjäännösrajaus maastotarkastuksen perusteella. Rajausta suunnitellun voimajohtolinjan koillispuolella ja ulottuu lähimmillään noin 50 m päähän siitä. Alakohteen ”Pohjoinen kaivanto” koordinaattipisteeksi sopii esimerkiksi N 6834232 E 224205, joka osuu paikalla olevien varustusten keskelle.

Eteläinen juoksuhauta sijaitsee noin 240 m päässä suunnitellun voimajohtolinjan lounaispuolella. Sitä ei tarkastettu maastossa. Varustukset näkyvät hyvin 5p-laserkeilausaineistosta muodostetussa rinnevarjosteessa, jonka perusteella eteläisen juoksuhaudan ympärille on piirretty siltä aiemmin puuttunut muinaisjäännösrajaus. Koko kohteen sijaintia muinaisjäännösrekisterissä kuvaava koordinaattipiste N 6833778 E 224241 on ehdotetun rajauksen sisällä.

Vasemmalla: Kohteen Perko vanhat ja korjatut suojelurajaukset sekä suunniteltu voimajohtolinja (vihreä viiva) peruskarttapohjalla. Muinaisjäännösrekisterin kartassa lokakuun alussa 2024 olevat muinaisjäännösrajaus on piirretty punaisella vaakaviivarasterilla. Korjatut rajaukset on merkitty sinipunaisella viivalla. Keskimmäisen juoksuhaudan rajausta (A) on hyvä. Sitä ei ole tarpeen muuttaa. Rajauksen sisään on merkitty muinaisjäännösrekisterissä alakohteina olevat juoksuhaudan päät punaisilla pallolla. Pohjoisen juoksuhaudan muinaisjäännösrekisterissä oleva rajausta (B) ja sen sisään punaisella pallolla merkitty vastaavan alakohteen sijainti ovat virheellisiä. Ne ovat suolla, missä ei ole varustuksia. Pohjoisen juoksuhaudan korjattu rajausta (C) on noin 70 m pohjoisempana. Eteläiselle juoksuhaudalle on piirretty uusi rajausta (D). Rajauksen sisällä, mutta hiukan varsinaisesta juoksuhaudasta lounaaseen, on koko kohteen sijaintina muinaisjäännösrekisterissä oleva koordinaattipiste, joka on merkitty punaisella pallolla. **Oikealla:** Korjatut muinaisjäännösrajaus 5p-laserkeilausaineistosta muodostetulla rinnevarjosteella, jossa varustukset erottuvat hyvin.

Vasemmalla: Pohjoisen juoksuhaudan itäpäättä kuvattuna kaakkoon. Taustalla näkyy valtatie. **Oikealla:** Pohjoisen juoksuhaudan länsipään läntisimmät kaivannot ovat kuvan keskellä kuusten alla. Kuusten takana vasemmalla näkyy vanhan maantien pohja. Kuvattu länteen. Kuvat: Antti Bilund.

6 Pori Järvikallio

Mjtunnus: 609010056
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: varhaismetallikautinen: pronssikautinen
 Laji: hautaus: röykkiö

Koordin: N: 6833130 E: 225608 Z: 30

Tutkijat: Turun yliopisto 1986 inventointi
 Esa Laukkanen 1996 inventointi
 Teemu Väisänen 2019 tarkastus
 Antti Bilund 2024 inventointi

Sijainti: Suunniteltu linja kulkee suojelurajauksen yli.

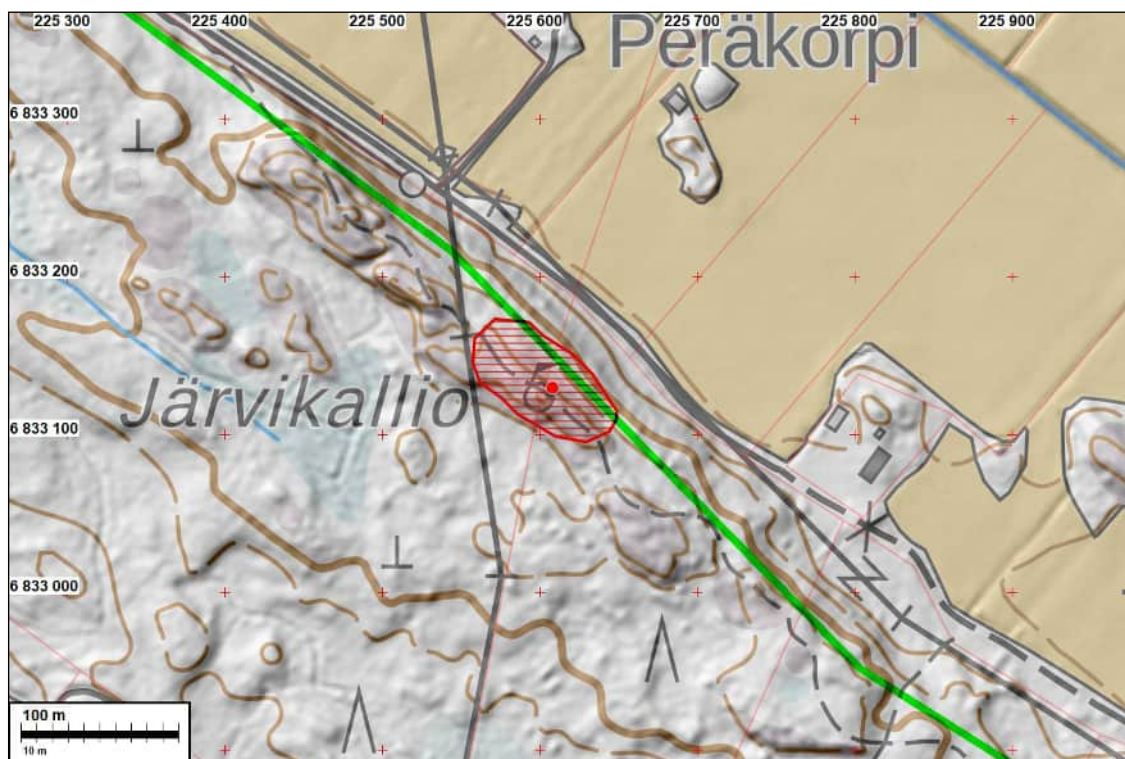
Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Röykkiö sijaitsee lähellä Noormarkun rajaa, Pyntösjärvenaukeen etelälaidalla, kallioharjanteella.

Kallioalueen yli vedetyn pururadan pohja kulke röykkiön pohjoislaidan yli siten, että röykkiön kiveystä on tasoitettu 2 m:n leveydeltä. Röykkiön koko on 9,1x8,2x1,3 m.

Bilund 2024: Röykkiön todettiin olevan muinaisjäännösrekisterin ja vuoden 1996 inventoinnin (Laukkanen 1996, s. 97) kuvausten mukainen. Kohteen muinaisjäännösrajaus on asianmukainen. Kohteen sijainti muinaisjäännösrekisterissä on N 6833130 E 225608. Tämä osuu röykkiön koillislaidalle, kuvauksessa mainitun röykkiön läpi-raivatun polun pohjoispuolelle. Röykkiön keskipisteen koordinaatit ovat parin metrin tarkkuudella N 6833124 E 225601.

Röykkiön keskellä on moderni metallinen rajamerkki. Se on kiinteistörajalla, joka on samalla Hyvelän ja Ruosniemen kylien historiallinen raja. Röykkiö on merkitty raja-paikkana kylien väliselle rajalle nimellä Hiidenkiuas ("Hiden kiuas", "Hjten Kjufvas") Hyvelän isojakokartassa (Åhman 1772, kartta raportin kansikuvana) ja Ruosniemen isojakokartassa (Tillberg 1792).

Harjanteen lakea ja rinteitä tarkastettiin rökkiön ympäristössä laajalti, mutta muita muinaisjäännöksiä ei löytynyt.

Kohteen Järvikallio muinaisjäännösrekisterin kartassa oleva suojelurajaus (punainen vaakaviivarasteri) ja suunniteltu voimajohtolinja (vihreä viiva) peruskarttapohjalla.

Vasemmalla: Rökkiö kuvattuna harjannetta pitkin kulkevan polun suunnassa länteen. **Oikealla:** Polku on raivattu rökkiön pohjoispuoliskon läpi. Rökkiön eteläpuoli on ehjempi, mutta siinäkin on kuvan vasemmassa puoliskossa näkyvä kuoppa. Rökkiön keskellä on moderni metallinen rajamerkki. Kuvattu länsiluoteeseen. Kuvat: Antti Bilund.

Vasemmalla: Röykkiö ja sen läpi raivattu polku. Rinne laskee jyrkkänä koilliseen aivan röykkiön laidasta. Kuvattu kaakkoon. **Oikealla:** Röykkiö nähtynä alaviistosta lounaaseen laskevalta rinteeltä. Kuvattu pohjoiseen. Kuvat: Antti Bilund.

7 Pori Karhumaantie

Mjtnnus: 1000032373

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: historiallinen: I maailmansota

Laji: varustus: puolustusvarustus

Koordin: N: 6831835 E: 227375 Z: 20

Tutkijat: Teemu Väisänen/Satakunnan museo 2018 tarkastus

Teemu Väisänen 2019 tarkastus

Antti Bilund 2024 inventointi

Sijainti: Suunniteltu linja sivuaa läheltä, noin 5 m etäisyydeltä, useita suojelurajauksen osia.

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Kaksi ensimmäisen maailmansodan aikaista juoksuhautaa, jotka sijaitsevat nykyisen Ahteentien varrella tien molemmin puolin. Olleet sittemmin käytössä myös sisällissodan aikaan.

Tien läntisellä puolella sijaitseva juoksuhauta on runsaat 50 metriä pitkä rakenne kivikkoisen harjanteen laella. Juoksuhauta etenee suoraan laen pituussuunnassa.

Tien itäisellä puolella sijaitseva juoksuhauta on runsaat 130 metriä pitkä rakenne metsässä. Juoksuhauta alkaa tien penkalta ja etenee kulmikkaasti mutkitellen kohti itää päättyen lopulta umpikujaan.

Läntisestä kaivannosta luoteeseen on lisäksi kaksi kaivantoa joista toinen on luoteenpuoleinen ja toinen kaakonpuoleinen. Luoteenpuoleinen kaivanto on pituudeltaan noin 25 metriä ja sen molempiin päihin on kasattu kiviä mahdollisesti metsänraivauksen tai taisteluhautojen kaivauksen yhteydessä. Kaakonpuoleinen kaivanto on noin 20 metriä pitkä.

Alakohteet:

Itäisen kaivannon itäpää

Tyyppi: puolustusvarustukset, taistelukaivannot
 Ajoitus: historiallinen, 1900-luku
 Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6831716 I: 227606

Itäisen kaivannon länsipää
 Tyyppi: puolustusvarustukset, taistelukaivannot
 Ajoitus: historiallinen, 1900-luku
 Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6831763 I: 227484

Kaakon kaivannon kaakkoispää
 Tyyppi: puolustusvarustukset, taistelukaivannot
 Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6831899 I: 227206

Kaakon kaivannon luoteispää
 Tyyppi: puolustusvarustukset, taistelukaivannot
 Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6831915 I: 227197

Kaivannon länsipää
 Tyyppi: puolustusvarustukset, taistelukaivannot
 Ajoitus: historiallinen, 1900-luku
 Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6831867 I: 227338

Luoteen kaivannon kaakkoispää
 Tyyppi: puolustusvarustukset, taistelukaivannot
 Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6831963 I: 227186

Luoteen kaivannon luoteispää
 Tyyppi: puolustusvarustukset, taistelukaivannot
 Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6831951 I: 227188

Bilund 2024: Muinaisjäänösrekisterissä lokakuun alussa 2024 ollut kuvaus kohteen varustuksista sisälsi neljä osakohdetta, joilla oli erilliset suojelurajaukset muinaisjäänösrekisterin kartassa. Kaksi kaakkoisinta niistä on kuvattu vuoden 2018 tarkastuskertomuksessa (Väisänen 2018), kaksi muuta ilmeisesti perustuvat vuoden 2019 tarkastukseen. Muinaisjäänösrekisterin kartassa oli kuitenkin kuusi erillistä suojelurajausta. Kahta luoteisinta ja niiden sisällä olevia varustuksia ei ole mainittu kohdekuvauksen tekstissä. Inventointihavainnot varustuksista on seuraavassa kuvattu kunkin suojelurajauksen osalta kaakosta luoteeseen. Tunnuksina käytetyt kirjaimet viittaavat oikeeseen karttaan.

A: Rajauksen sisällä olevat varustukset ovat kohdekuvauksessa nimellä "Tien itäisellä puolella sijaitseva juoksuhauda". Tähän liittyvät alakohteet "Itäisen kaivannon itäpää" ja "Itäisen kaivannon länsipää". Varustukset sijaitsevat tiheässä ja pensaikkoisessa nuoressa metsässä, eikä niiden tila ilmeisesti ole muuttunut viime vuosina.

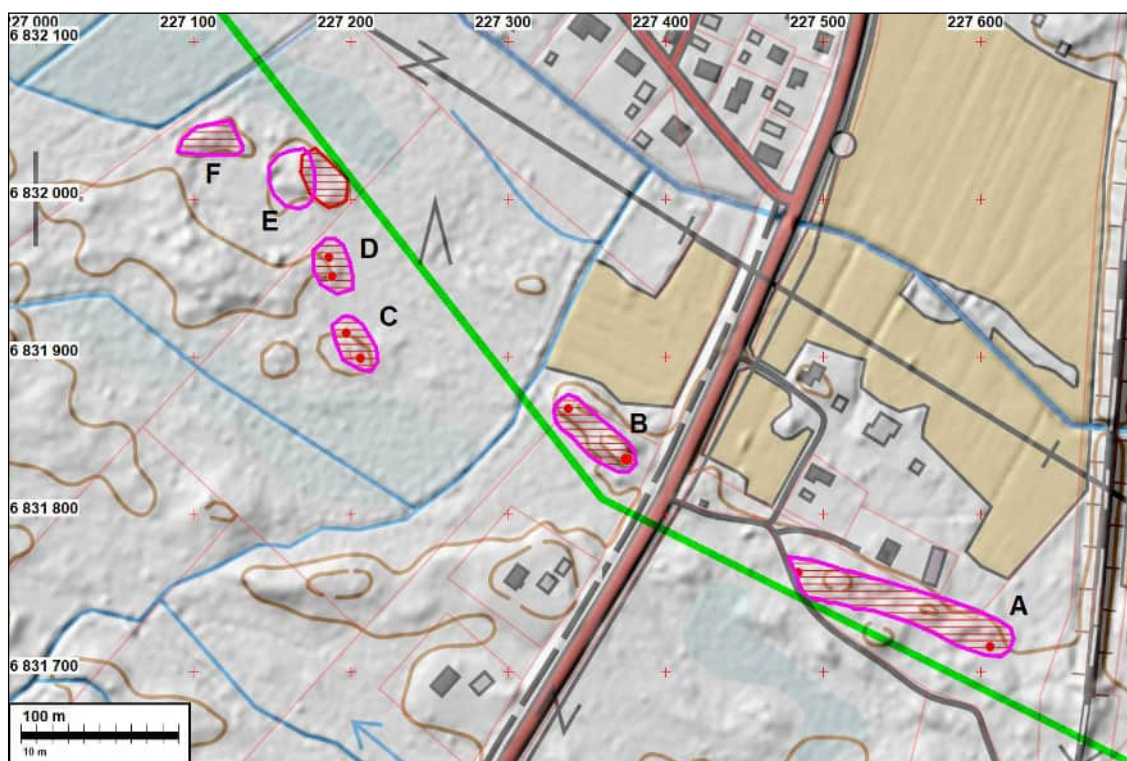
B: Rajauksen sisällä olevat varustukset ovat kohdekuvauksessa nimellä "Tien läntisellä puolella sijaitseva juoksuhauda". Alakohteet "Kaivannon länsipää" osoittaa varustusten länsipään. Varustusten itäpään koordinaatit ovat koko kohteen koordinaatteina. Varustukset sijaitsevat tiheässä ja pensaikkoisessa nuoressa metsässä, eikä niiden tila ilmeisesti ole muuttunut viime vuosina.

C: Rajauksen sisällä olevat varustukset ovat kohdekuvauksessa nimellä ”Kaakon-puolinen kaivanto”. Tähän liittyvät alakohteet ”Kaakon kaivannon kaakkoispää” ja ”Kaakon kaivannon luoteispää”. Varustukset sijaitsevat tiheässä ja pensaikkoisessa nuoressa metsässä, eikä niiden tila ilmeisesti ole muuttunut viime vuosina.

D: Rajauksen sisällä olevat varustukset ovat kohdekuvauksessa nimellä ”Luoteen-puolinen kaivanto”. Tähän liittyvät alakohteet ”Luoteen kaivannon kaakkoispää” ja ”Luoteen kaivannon luoteispää”. Varustukset sijaitsevat tiheässä ja pensaikkoisessa nuoressa metsässä, eikä niiden tila ilmeisesti ole muuttunut viime vuosina.

E: Rajauksen sisällä olevia varustuksia ei mainita kohdekuvauksessa. Alueella kasvaa nuorehkoa kuusivaltaista metsää, jota on äskettäin harvennettu. Varustukset sijaitsevat kumpareen korkeimmalla kohdalla. Taisteluhauta mutkittelee suorakulmaisesti alkaen kumpareen luoteiskulmasta ja päättyen sen eteläpäähän. Inventoinnin aikana se oli joillakin kohdilla kokonaan kaadettujen puiden ja risujen alla. Varustukset paikannettiin maastohavaintojen ja 5p-laserkeilausaineistosta tehdyn maastomallin avulla. Ne ulottuvat muinaisjäännösrekisterin karttaan merkityn rajauksen sisällä vain aivan sen luoteisreunalla. Karttaan on merkitty korjattu raja.

F: Rajauksen sisällä olevia varustuksia ei mainita kohdekuvauksessa. Alueella kasvaa kuusivaltaista metsää. Varustukset sijaitsevat kumpareen korkeimmalla kohdalla. Lievästi mutkitteleva taisteluhauta kulkee kumpareen itäpäästä sen länsipäähän. Haudan länsipäässä on noin kolmen metrin läpimittainen pesäke. Muinaisjäännösrekisterin kartassa oleva rajausta sisältää varustukset.

Kohteen Karhumaantie muinaisjäännösrekisterin kartassa oleva kuudesta osasta muodostuva suojeluraja (punainen vaakaviivarasteri) ja suunniteltu voimajohtolinja (vihreä viiva) peruskarttapohjalla. Kohteen muinaisjäännösrekisterissä olevat alakohteet on merkitty punaisilla palloilla. Inventoinnin perusteella esitettyt rajaukset on piirretty sinipunaisella viivalla. Ne ovat samat kuin muinaisjäännösrekisterin kartassa olevat rajaukset, paitsi alueella E, jossa rajausta on korjattu.

Vasemmalla: Ahteentien itäpuolella olevan taisteluhaudan (A) länsipää Karhumaantien varrella. Kuvattu itäkoilliseen. **Oikealla:** Kaakosta lukien neljännen suojelurajauksen (D) alueella sijaitsevan taisteluhaudan kaakkoispää. Kuvattu pohjoisluoteeseen. Kuvat: Antti Bilund.

Vasemmalla: Kaakosta lukien viidennen suojelurajauksen (E) alueella sijaitsevaa taisteluhautaa kuvattuna varustuksen koilliskulmasta etelään. **Oikealla:** Kaakosta lukien viidennen suojelurajauksen (E) alueella sijaitsevan taisteluhaudan eteläpää. Kuvattu pohjoisluoteeseen. Kuvat: Antti Bilund.

Vasemmalla: Luoteisimman suojelurajauksen (F) alueella sijaitsevan taisteluhaudan itäpää. Kuvattu länsiluoteeseen. **Oikealla:** Luoteisimman suojelurajauksen (F) alueella sijaitsevan taisteluhaudan länsipäässä on laajempi pesäke. Kuvattu länsiluoteeseen. Kuvat: Antti Bilund.

8 Pori Hiittenkiukaankallio

Mjtunnus: 609010028
 Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
 Ajoitus: varhaismetallikautinen: pronssikautinen
 Laji: kivirakenne: rökkiö

Koordin: N: 6843958 E: 217682 Z: 22,5

Tutkijat: Matti Huurre 1966 inventointi
 Turun yliopisto 1986 inventointi
 Esa Laukkanen 1996 inventointi
 Kalle Luoto 2010 inventointi
 Antti Bilund 2024 inventointi

Sijainti: Suunniteltu linja on lähimmillään noin 270 m päässä suojelurajauksesta lounaassa.

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Rökkiö sijaitsee Ämttöoseen ja Ahlaisten kirkolle johtavan tien pohjois-koillispuolella Ruusulaakson talon pohjoispuolella olevalla kalliolla, hakkuuaukeaman reunassa. Talosta tuleva tie leikkaa rökkiötä.

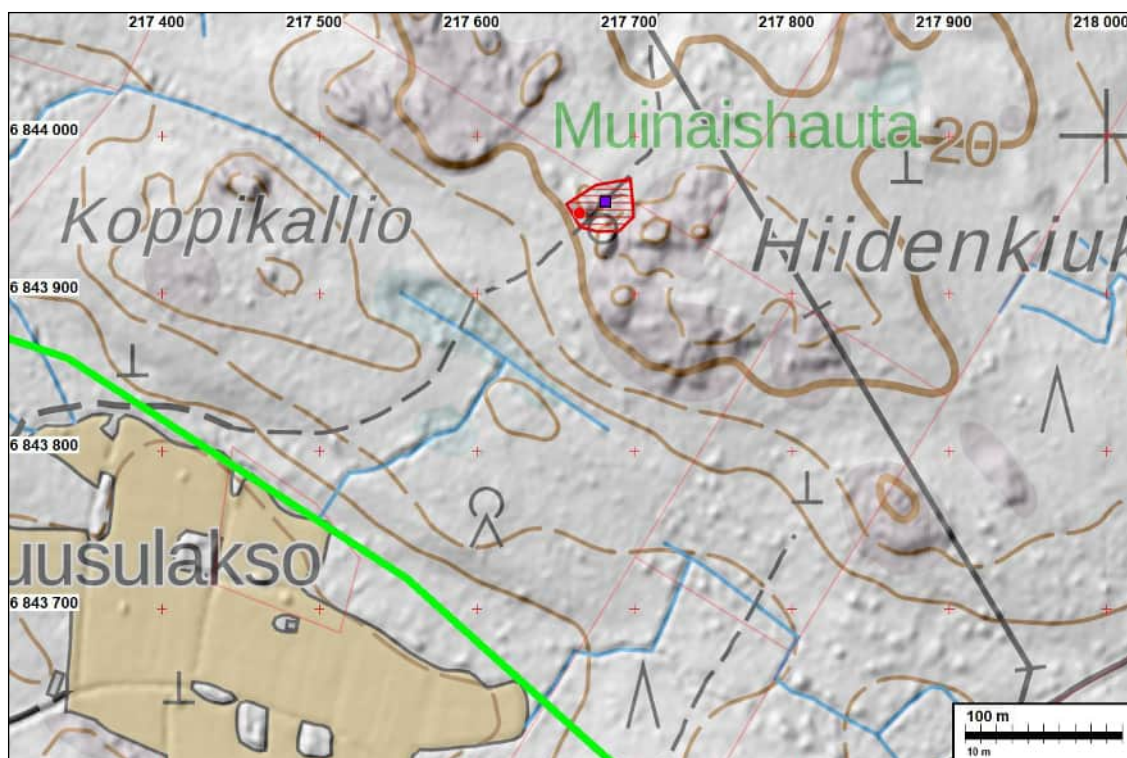
Mäellä on myös luontaista kivikkoa, aivan rökkiön lähelläkin. Vuoden 1996 inventoinnin perusteella rökkiö vaikuttaa luontaiselta. Vuoden 1966 inventoinnin mukaan kysymyksessä on hiidenkivas. Rökkiön kivet ovat pyöristyneitä, halkaisijaltaan 15-50 cm:iin. Rökkiö on sammaloitunut ja jäkälöitynyt. Kiviä on siirrelty ajotien raivaimiseksi. Rökkiön halkaisija on noin 10 m.

Bilund 2024: Rökkiön todettiin olevan muinaisjäännösrekisterin ja aiempien inventointikertomusten kuvausten mukainen. Rökkiöstä on hyviä valokuvia vuoden 2010 inventointikertomuksessa (Luoto 2010, s. 13). Nykyisin paikka on jäämässä kasvavan metsän varjoon, ja aiemmin ohuen jäkälän peittämä kiveys on osittain peittynyt paksun sammalturpeen alle. Ainakaan nykyisten havaintomahdollisuuksien vallitessa paikalla ei mielestäni voi havaita muita selvästi ihmisen työtä olevia kivirakenteita kuin rökkiön läpi raivatun tien kohdalta poistetuista kivistä muodostuvat vallit tien sivuilla.

Rökkiön sijaintina muinaisjäännösrekisterissä syksyllä 2024 oli N 6843951 E 217665. Tälle sijainnille ei ole ilmoitettu perustetta tai lähdettä. Muita kohteelle eri yhteyksissä ilmoitettuja sijainteja ovat vuoden 1966 inventointiraportissa N 6843945 E 217681 (Huurre 1966a, kohde 1142 10:5, siellä ilmoitettu peruskoordinaatteina x = 6835 45, y = 1535 78), vuoden 1996 inventointiraportissa N 6843938 E 217660 (Laukkanen 1996, s. 58, siellä ilmoitettu peruskoordinaatteina x = 6835 44, y = 1535 76) ja vuoden 2010 inventointiraportissa GPS-mittauksen perusteella N 6843943 E 217690 (Luoto 2010, s. 12, siellä ilmoitettu yhtenäiskoordinaatteina P 6846816, I 3217746). Rökkiön sijainti on maastotarkastuksessa nykyisin helposti määritettävissä, sillä sen länsi ja eteläpuolella olevat kaksi selvärajaista avokalliokumpareta näkyvät hyvin rinnevarjosteessa. Ruusulaaksosta tuleva metsittynyt tien pohja nousee rinnettä ylös näiden kalliokumpareiden päiden välisestä kapeasta aukosta. Noin 10–20 m aukosta koilliseen tie kulkee rökkiön läpi. Kaikki edellä mainitut aiemmat sijainnit samoin kuin peruskartalla oleva muinaisjäännöksen merkki ovat kalliokumpareilla tai niiden lounaispuolella eli rökkiöstä kaakkoon, etelään ja lounaaseen. Rökkiön keskipisteen oikea sijainti rinnevarjosteen ja yhtäpitävästi GPS-mittauksen

perusteella on N 6843958 E 217682, mikä on korjattu kohteen sijainniksi. Uusi sijainti ja sitä ympäröivä röykkiö ovat muinaisjäännösrekisterissä olevan suojelurajauksen sisällä, sen koillispuolella.

Inventoinnissa tarkastettiin maastoa kohteesta lounaaseen, sen ja suunnitellun voimajohtolinjan välissä, erityisesti kohteen lounaispuolella, matalan notkon siitä erottamalla Koppikallion harjanteella. Aiemmin tuntemattomia muinaisjäännöksiä ei löytynyt.

Kohteen muinaisjäännösrekisterin kartassa oleva suojelurajaus (punainen vaakaviivarasteri) ja suunniteltu voimajohtolinja (vihreä viiva) peruskarttapohjalla. Punaisella pallolla on merkitty kohteen sijainti muinaisjäännösrekisterissä syksyllä 2024 olleen tiedon mukaisesti (N 6843951 E 217665). Röykkiön oikea sijainti (N 6843958 E 217682) on merkitty violetilla neliöllä.

Vasemmalla: Maastoa ja taustalla röykkiö kuvattuna koillisesta olevalta tilanrajalta tien pohjan suunnassa lounaaseen. **Oikealla:** Röykkiön kaakkoisosaa kuvattuna sen läpi raivatulta tieltä. Etualalla on tieltä raivausta kivistä muodostuva valli ja sen takana sammalpeitteitä kivikkoa, joka saattaa olla röykkiön ehjänä säilynyttä reunaa tai luontaista kivikkoa. Taustalla näkyy vaalean jäkälän peittämiä avokallioita kohteen eteläpuolella olevalla kalliokumpareella. Kuvattu etelään. Kuvat: Antti Bilund.

Vasemmalla: Röykkiön läpi raivattua tien pohjaa kuvattuna röykkiön koillisreunalta lounaaseen. Taustalla oikealla näkyy röykkiön länsipuolella olevan kalliokumpareen päässä oleva kalliojyrkäne. **Oikealla:** Röykkiö ja sen läpi raivattu tien pohja alarinteen puolelta nähtynä. Kuvattu pohjoiskoilliseen. Kuvat: Antti Bilund.

Muut kulttuuriperintökohteet

9 Pori Tahkoluodonketo

Mjtunnus: uusi kohde
 Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: asuinpaikka

Koordin: N: 6846003 E: 204124 z: 4–9 kivitallarin 1 koordinaatit

Tutkijat: Jouko Pukkila/Satakunnan Museo 2010 inventointi
 Tiina Vasko/Satakunnan Museo 2014 inventointi
 Antti Bilund 2024 inventointi

Sijainti: Suunniteltu linja on lähimmillään noin 10 m päässä suojelurajauksesta pohjoiskoilliseen.

Huomiot: **Bilund 2024:** Vuoden 2010 inventoinnissa (Pukkila 2010b, s. 17–22) paikalla on todettu useita kivrakenteita, joista on dokumentoitu kivitallari, kiviaita ja rakennuksen perustus. Kohde on raportoitu nimellä Tahkoluodonketo rauhoitettuna muinaisjäännöksenä (rauhotusluokka 2). Pukkilan kuvaus rakenteista:
 ”Kivitallari, jonka ovi osoittaa SE – suuntaan eli parin metrin päässä kulkevalle tielle. Tallarin leveys on noin 5 m ja sen päällä on maata – joko se on kaivettu pieneen kumpareeseen tai todennäköisemmin valmiin tallarin päälle on kasattu maata. p=6848873, i=3204181, +- 5 m”
 ”Toinen selkeästi erottuva rakenne on kiviaita, sekin aivan tien vieressä. Se on 9 (W-E) m pitkä, 1,2 m leveä ja noin 90 cm korkea rakenne, jossa reunoilla on isompia kiviä ja niiden välissä pienempiä. p=6848819, i=3204173, +- 4”
 ”Melkein kokonaan kasvillisuuden peittämä on noin 7 x 7 m laajuinen rakennuksen kivijalka (kartassa isompi). Sen korkeus on noin 30 cm. Kivijalan sisäpuolella on tiilistä muurattu uuni. Rakenteissa oleva betoni ym. viittaa melko nuoreen ikään ja oppaana toiminut Heimo Salminen muistikin vielä talossa asuneen henkilön. p=6848878, i=3204159, +- 5 m”

Vuoden 2014 inventoinnissa näistä vuonna 2010 dokumentoiduista jäännöksistä ei ole olennaisia uusia tietoja (Vasko 2014, s. 13–15). Paikalla sijainnut Tahkoluodon torppariasutus on asiakirjojen mukaan syntynyt vuonna 1745 eli ennen 1700-luvun puolta väliä, joten sen vanhimmat jäännökset nyt autioituneella asuinpaikalla on luokiteltu kiinteäksi muinaisjäännökseksi. Kiinteäksi muinaisjäännökseksi on tällöin rajattu vuoden 1854 pitäjänkartassa näkyvä tonttialue. Kohde on merkitty muinaisjäännösrekisteriin kiinteänä muinaisjäännöksenä vuonna 2014 nimellä [Tahkoluodon kylä](#) (inventointikohde 1). Vuoden 2010 inventoinnissa dokumentoidut kohteet jäävät kiinteän muinaisjäännöksen rajauksen ulkopuolelle, siitä itään ja koilliseen. Vuoden 2014 inventoinnissa ne ja niiden ympäristö on luokiteltu muuksi kulttuuriperintökohteeksi. Muu kulttuuriperintökohde on myös rajattu inventointikertomuksen kohdekarttaan. Tältä osin tietoja ei kuitenkaan ole siirretty muinaisjäännösrekisteriin.

Maastotarkastuksessa paikannettiin seuraavat rakenteet:

A: Kivikellari 1 (N 6846003 E 204124). Tämä on valokuvan perusteella sama kivikellari kuin vuoden 2010 inventoinnissa. Sijainti on jonkin verran koilliseen vuonna 2010 ilmoitetusta.

B: Kivikellari 2 (N 6846023 E 204140). Rakenteeltaan samanlainen kuin Kivikellari 1. Oviaukko avautuu kaakkoon, Kylämäentien laitaan.

C: Kivikellari 3 (N 6846031 E 204082). Rakenteeltaan samanlainen kuin Kivikellari 1. Sijaitsee harjanteen laella tasamaalla ja muodostaa siten maastossa korkean, jyrkkärinteisen kumpareen. Lännessä olevalta oviaukolta laskeutuu käytävä kumpareen alla olevaan kellaritilaan.

D: Rakennuksen perustus (N 6846006 E 204104). Perustuksen sisällä on kaksi tiiliä sisältävää tulisijan jäännöstä. Tämä on ilmeisesti sama rakennusjäännös kuin vuoden 2010 inventoinnissa. Silloin mainittu 7x7 metrin kokoinen kivijalka tarkoittanee rakennuksen eteläosaa, jossa on uunin jäännös. Rakennukseen näyttää kuuluneen edellisen pohjoispuolella toinen huonetila, jossa on pienempi tulisijan jäännös.

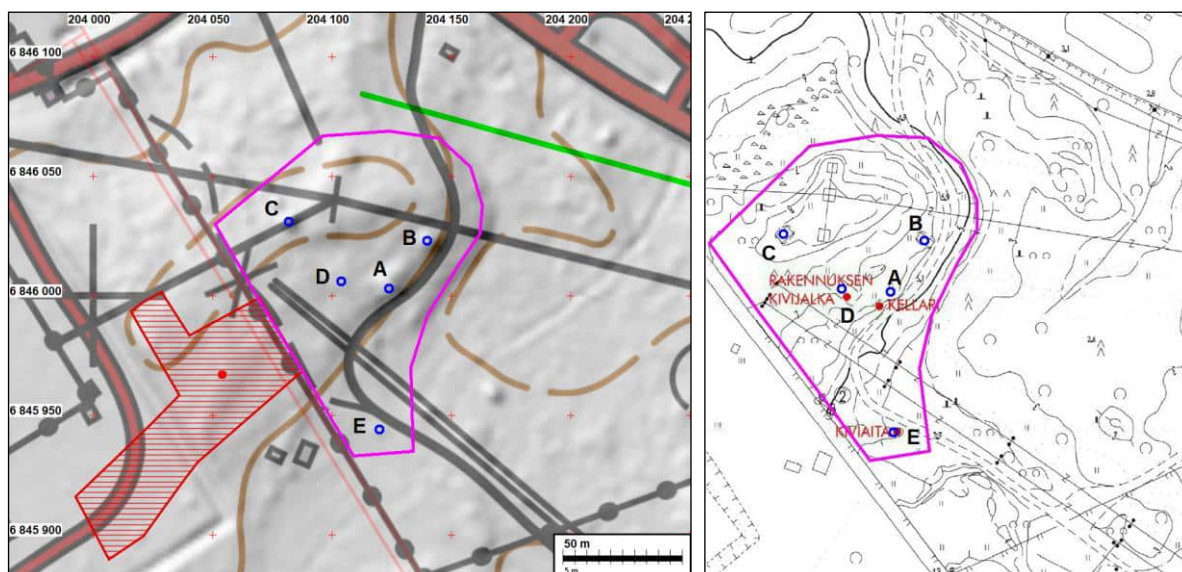
E: Vallimainen kiviroykkiö (N 6845944 E 204120). Tämä on sijainnin perusteella todennäköisesti vuoden 2010 inventoinnissa mainittu kiviäitä. Se on ilmeisesti jossain määrin vaurioitunut joitakin vuosia sitten, kun Kylämäentien varteen on rakennettu maakaapeli. Toisaalta kasaan on ilmeisesti tässä yhteydessä lisätä kaivutöissä esiin tulleita isoja kiviä. Vuoden 2010 valokuvan perusteella nykyistä kivikasaa ei voi varmasti tunnistaa samaksi kiviäidaksi kuin silloin kuvattu kiviäitä.

Edellä mainittu maakaapeli on kaivujälkiä peittävän kasvillisuuden niukkuudesta päätellen rakennettu korkeintaan muutamia vuosia sitten. Se kulkee koko kohteen rajauksen läpi Kylämäentien länsi- ja luoteisreunaa pitkin, muun muassa kivikellareiden 1 ja 2 oviaukkojen ja tien reunan välistä. Kohteen rajauksen koillisreunan tienoilla kaapeli näyttää siirtyvän Kylämäentien toiselle reunalle.

Kuten aiemmissa inventoinneissa on todettu, alueella näkyvät rakenteet ja asutusjäännökset liittyvät todennäköisesti osittain myöhäiseen, 1900-luvun lopulle jatkuneeseen asutukseen. Kuitenkin osa niistä on todennäköisesti peräisin jo 1800-luvulta. Varsinkin kivikellarit, joita on käytetty ja kunnostettu selvästi vielä 1900-luvulla, saattavat olla vanhoja. Kivinen harjanne, jolla ne sijaitsevat on ollut sopiva paikka kellareiden rakentamiseen jo paikan asutuksen alkuvaiheessa, vaikka varsinainen tonttimaa olisikin sijainnut kiinteäksi muinaisjäännökseksi rajatulla alueella. Kohde on siten sopiva muuksi kulttuuriperintökohteeksi. Kohteen nimeksi on annettu Tahkoluodonketo, kuten vuoden 2010 inventoinnissa. Se on rajattu siten, että rajausta sisältää todetut rakenteet ja koko kivisen kumpareen. Rajausta on reunoilta jonkin

verran suppeampi kuin muun kulttuuriperintökohteen rajausta vuoden 2014 inventoinnin kohdekartassa.

Laajempi kartta kohteen 1 Tahkoluodon kylä yhteydessä.

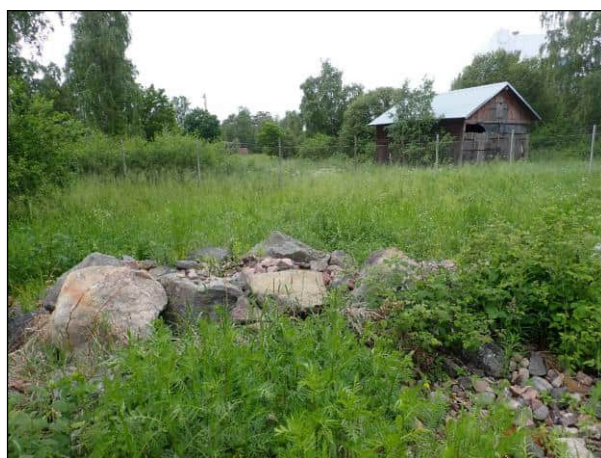
Vasemmalla: Kohteiden Tahkoluodon kylä (1) ja Tahkoluodonketo (9) suojelurajaukset sekä suunnitellut voimajohtolinjat (vihreä viiva) peruskarttapohjalla. Tahkoluodon kylä on kiinteä muinaisjäänös. Sen suojelurajaus on merkitty punaisella vaakaviivarasterilla ja pistesijainti punaisella pallolla muinaisjäänösrekisterin kartan mukaisesti. Tahkoluodonketo on uusi kohde, jota ehdotetaan muuksi kulttuuriperintökohteeksi. Sen ehdotettu suojelurajaus on merkitty sinipunaisella viivalla ja todetut rakenteet sinisillä ympyröillä. Rakenteiden tunnuskirjaimet viittaavat kohdekuvausten tekstiin. **Oikealla:** Vuoden 2010 inventointiraportin kartta kohteesta Tahkoluodonketo (Pukkila 2010b, s. 20). Vuoden 2010 merkinnät silloin dokumentoiduista rakenteista ovat kartassa punaisella. Ehdotettu suojelurajaus ja todetut rakenteet on merkitty kuten vasemmanpuoleisessa kartassa.

Vasemmalla: Kivikellari 1 kuvattuna Kylämäentieltä. Kuvattu pohjoisluoteeseen. **Oikealla:** Kivikellarit 1 ja 2 Kylämäentien varrella. Kivikellari 1 on kuvan keskellä tiheän puuston alla. Kivikellari 2 näkyy taustalla kumpareena tien vasemmalla puolella. Tien vasemmassa laidassa näkyy kaivujälkiä, ilmeisesti peitetty kaapelikaivanto, joka kulkee tien laitaa sen ja kellareiden välistä. Kuvattu koilliseen. Kuvat: Antti Bilund.

Vasemmallalla: Kivikellari 2 kuvattuna Kylämäentieltä. Kuvattu länsiluoteeseen. **Oikealla:** Kivikellari 3 harjanteen laella. Kuvattu koilliseen. Kuvat: Antti Bilund.

Vasemmallalla: Tiiliä sisältävä tulisijan jäännös rakennuksen perustuksen kaakkoisosassa. Etualalla koivun juurella näkyy seinän perustusta, jossa on kiviä, mutta myös betonia. Kuvattu koilliseen. **Oikealla:** Vallimainen kivikasa Kylämäentien varrella kuvattuna tien länsireunalta. Kyseessä on todennäköisesti vuoden 2010 inventoinnissa dokumentoitu kiviaita, johon on lisätty isoja kiviä. Kivikasan ja kuvauspaikan väliin on äskettäin kaivettu ilmeisesti tien laitaa kulkeva maakaapeli. Etualalla oikealla on kaivujälkiä, jotka eivät ole vielä peittyneet kasvillisuuteen. Kuvattu länsilounaaseen. Kuvat: Antti Bilund.

10 Pori Isopelto

Mjtunnus: 1000050141
 Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
 Ajoitus: ajoittamaton
 Laji: kivrakenteet: kiviaidat, 2 kpl

Koordin: N: 6844531 E: 208627 Z: 2

Tutkijat: Kalle Luoto & Kristian Tuomainen 2023 inventointi
 Antti Bilund 2024 inventointi

Sijainti: Suunniteltu linja kulkee suojelurajauksen yli.

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Porin saaristotien ja Reposaaren maantien risteuksen koillispuolella on metsittyä peltoa.

Peruskartassa paikka on mainittu nimellä Isopelto. Vanhaa peltoa reunustavat paikoittain kiviaidat, joilla on pituutta kymmeniä metrejä ja korkeutta muutamasta kymmenestä sentistä jopa metriin. Kohdetta ei tulkittu muinaisjäännöskohteeksi. Lähistöllä on myös muutamia raivausröykkiöitä.

Bilund 2024: Kohteessa olevat viljelyjäännökset vastaavat pääasiassa vuoden 2023 inventoinnin kohdekuvauksessa (Luoto & Tuomainen 2023, s. 32–33) olevia tietoja.

Lounaisen kiviaidan koillispään sijainniksi mitattiin N 6844536 E 208643 (GPS) ja lounaispään sijainniksi N 6844521 E 208633. Nämä pisteet ovat hyvin lähellä aidan koillis- ja lounaispäitä vuoden 2023 raportin kartassa ja muinaisjäännösrekisterin kartan kohderajauksessa. Aita on maastossa lähes suora koillispään ja lounaispään välissä. Siinä ei ole terävää, länteen pistävää kulmaa, kuten vuoden 2023 raportin kartassa ja muinaisjäännösrekisterin kartan kohderajauksessa. Aita ei siis ole ”L:n muotoinen”, kuten inventointiraportin kohdekuvauksessa sanotaan. Lähempänä aidan koillispäätä on loiva mutka päiden väliseltä linjalta luoteeseen, mutta aita on senkin kohdalla enimmillään vain pari metriä päiden välisen suoran linjan luoteispuolella.

Koillisen kiviaidan luoteispään sijainniksi mitattiin N 6844571 E 208665 (GPS) ja kaakkoispään sijainniksi N 6844547 E 208689. Nämä vastaavat melko hyvin vuoden 2023 inventointikertomuksen kohdekartan ja muinaisjäännösrekisterin kartan merkintöjä.

Kiviaidoista runsaat sata metriä kaakkoon (N 6844459 E 208764) havaittiin luoteiskaakko-suunnassa aivan vierekkäin kaksi pientä raivausröykkiötä. Ne ovat todennäköisesti samat röykkiöt, jotka ovat numeroilla 3 ja 4 vuoden 2023 inventoinnin kohdekuvauksessa ja kohdekartassa.

Kohteen korkeussijaintina vuoden 2023 inventointiraportissa ja muinaisjäännösrekisterissä on 5 m.mpy. Koko alue on kuitenkin peruskartan mukaan 2,5 m.mpy korkeuskäyrän alapuolella, joten oikeampi korkeus olisi todennäköisesti 2 m.mpy.

Kartta kohteen 2 Koskelo yhteydessä.

Vasemmalla: Kohteen lounainen kiviaita kuvattuna koillispäästä etelälounaaseen. Aidan toinen pää on näkyvissä olevan aidan osan jatkeella, matalan kuusipensaikon takana. Aita on siis lähes suora. **Oikealla:** Kohteen lounainen kiviaita kuvattuna kauempaa. Aidan lounaispää näkyy oikealla. Koillispää on kuusten takana lähellä kuvan vasenta reunaa. Kuvattu itäkoilliseen. Kuvat: Antti Bilund.

Vasemmalla: Kohteen koillisen kiviaidan luoteispää. Kyseessä on suurelta osin enemmän kivivalli kuin ladottu kiviaita. Kuvattu itäkaakkoon. **Oikealla:** Kiviaidoista runsaat sata metriä kaakkoon sijaitsevat rai-vausröykkiöt, yksi etualalla ja toinen sen takana vasemmalla, puiden ja pensaiden alla. Kuvattu luoteeseen. Kuvat: Antti Bilund.

11 Ulvila Mäkitalo

Mjtnunnus: 886000003
 Status: muu kulttuuriperintökohde (s)
 Ajoitus: ajoittamaton
 Laji: kivirakenteet: röykkiöitä, 9 kpl

Koordin: N: 6830989 E: 229630

Tutkijat: Jouko Rätty & Heidi Viljanen/Satakunnan Museo 1994 tarkastus
 Titta Heikkinen 1996 inventointi
 Antti Bilund 2024 inventointi

Sijainti: Suunniteltu linja on lähimmillään noin 80 m päässä suojelurajauksesta etelälou-naassa.

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Röykkiöt sijaitsevat Mäkitalon tilan pihapiirin kaakkois-puolella metsässä. Röykkiöiden halkaisijat ovat 2,7–3,7 m:iin ja muodoltaan ne ovat pyöreähköjä. Niissä ei ole selviä rakenteita näkyvissä. Pari röykkiöistä on rakennettu maakivien varaan. Röykkiöt ovat aluskasvillisuuden peitossa. Edellisistä noin 200 m kaakkoon on vielä yksi kivistä kasattu röykkiö. Se on muodoltaan epäsäännöllinen ja kooltaan 4 x 2,5 m. Röykkiö on kasattu suuren luonnonkiven lounaispuolelle. Röykkiö on kasvillisuuden peitossa.

Bilund 2024: Kohde on tarkastettu vuonna 1994 ja tarkastuksen ovat tehneet Jouko Rätty ja Heidi Viljanen. Havainnot on kuvattu kahtena kohteena, nimillä Mäkitalo I ja Mäkitalo II, raportissa, johon on koottu Satakunnan Museon vuosina 1993 ja 1994 tekemiä tarkastuksia (Rätty 1994). Mäkitalo I vastaa muinaisjäännösrekisterin kuvauksessa Mäkitalon pihapiirin kaakkoispuolella metsässä olevia röykkiöitä. Mäki-talo II on kuvaustekstin röykkiö näistä noin 200 m kaakkoon. Vuoden 1996 inven-toinnissa kohteissa ei ole todettu muutoksia (Heikkinen 1996, s. 49–50).

Kohteessa Mäkitalo I olevista röykkiöistä on karttaluonnos ja kuvaukset vuoden 1994 tarkastuskertomuksessa.

vain 1 kivikerta. Ei selviä rakenteita näkyvissä. Koskematon. Sammalen peitossa osittain.

Röykkiö 6:

Matala, pyöreä, pyöristylvälakinen kivröykkiö kooltaan 2,4 x 2,4 m, korkeus n. 35 cm. Kivien koko 20–40 cm, kivikertoja 1–2. Ei selviä rakenteita näkyvissä. Kokonaan sammaleen peitossa. Koskematon.

Röykkiö 7:

Lähes pyöreä, pyöreälakinen kivröykkiö. Koko 3,2 x 2,7 m, korkeus n. 40 cm. Kivien koko n. 30 cm, kivikertoja 2–3. Ei selkeitä rakenteita näkyvissä. Koskematon. Sammalen, heinien ja apilan peitossa.

Röykkiö 8:

Lähes pyöreä, hieman epäsäännöllinen kivröykkiö. Koko 3,5 x 3,2 m, korkeus n. 40 cm. Kivien koko 20–40 cm, kivikertoja 1–3. Koskematon. Sammalen, heinän ja saniaisten peitossa.

Kesällä 2024 röykkiöiden todettiin olevan aikaisemman kuvauksen mukaisia. Kaikki vuonna 1994 dokumentoidut röykkiöt voi tunnistaa kuvausten ja karttaluonnoksen perusteella. Aivan tarkkoja karttaluonnoksessa olevat etäisyydet eivät näytä olevan. Ne sopivat yleensä melko hyvin röykkiöiden keskipisteiden välisiksi etäisyyksiksi, mutta röykkiöiden 3 ja 4 etäisyys (2 m) voi tarkoittaa vain röykkiöiden reunojen välistä etäisyyttä. Useimpien röykkiöiden (poikkeuksena numero 5) kiveys on lähes kokonaan sammalturpeen ja varpukasvillisuuden peitossa, pohjoisemmissa röykkiöissä (numerot 7 ja 8) enemmän heinikon peitossa (apilaa paikalla ei kuitenkaan kasva, vuonna 1994 kuvauksissa mainittu apila tarkoittanee käenkaalia). Röykkiö-alueelle on muodostettu rajausta (oheisessa kartassa A). Rajausta sisältää alueella havaitut ja dokumentoidut röykkiöt. Kohteella muinaisjäännösrekisterissä oleva pistesijainti N 6830989 E 229630 osuu vuonna 1994 koordinaattiväleinä ilmoitetun sijainnin pohjoisosaan ja lähelle luoteisinta röykkiötä vuoden 2024 havaintojen mukaan, kuitenkin rajauksen sisään.

Muista röykkiöistä noin 200 m päässä kaakossa olevan yksittäisen röykkiön (Mäkitalo II) koordinaateiksi on vuoden 1994 tarkastuksessa ilmoitettu x = 6823 54, y = 549 03 eli N 6830861 E 229786.

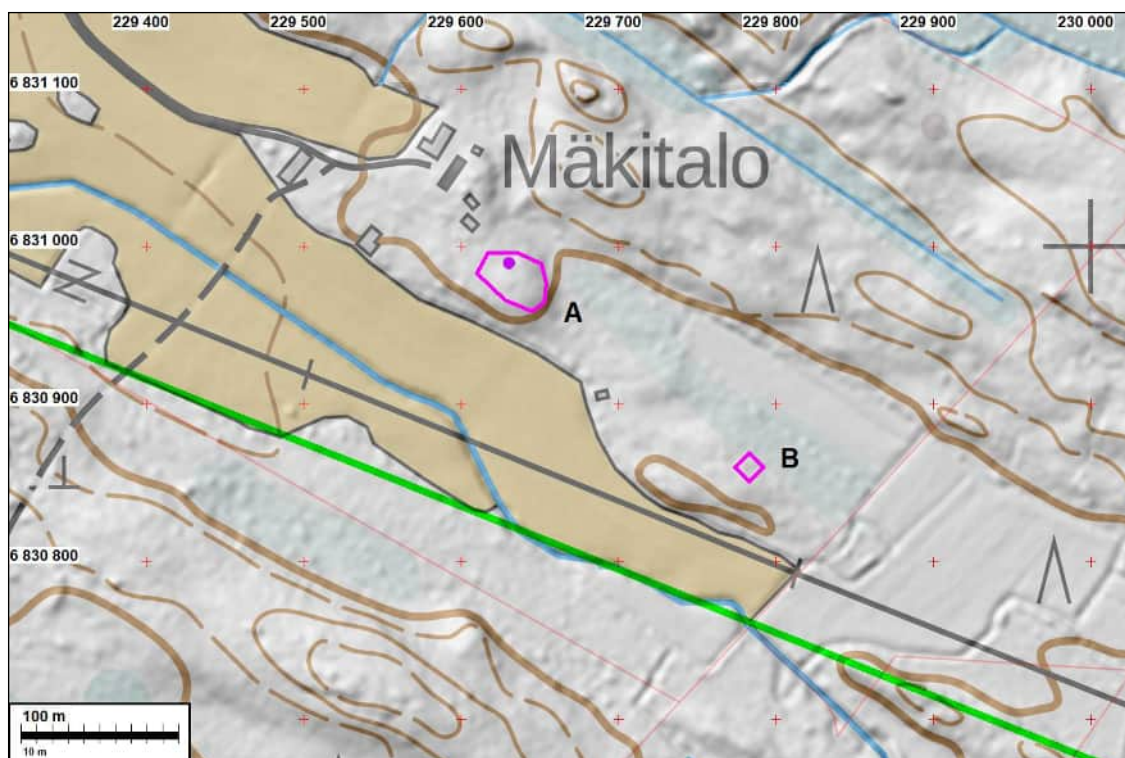
Röykkiön kuvauksena vuoden 1994 tarkastuskertomuksessa on:

Röykkiö on muodoltaan hieman epäsäännöllinen, lähes pyöreä, kooltaan 4 x 2,5 m, korkeus n. 40 cm. Kivikertoja 1–4. Rakennettu suuren luonnonkiven (2,4 x 1,3 m, korkeus 90 cm) lounaispuolelle. Röykkiön laki on epäsäännöllisen muotoinen, röykkiötä saatettu penkoa. Selviä rakenteita ei ole näkyvissä. Osittain aluskasvillisuuden peitossa.

Kesällä 2024 röykkiön todettiin olevan aikaisemman kuvauksen mukainen. Sen koordinaateiksi saatiin GPS-mittauksella N 6830861 E 229783. Röykkiö voidaan merkitä näillä koordinaateilla ja vuoden 1994 kuvauksella alakohdeeksi muinaisjäännösrekisteriin. Alakohteelle on muodostettu rajausta (oheisessa kartassa B).

Vuoden 1994 tarkastuskertomuksissa kohteiden Mäkitalo I ja Mäkitalo II ajoitukseksi arvioidaan ”pronssi-/rautakausi” ja rauhoitusluokaksi ehdotetaan ”II” kommentilla ”röykkiöt epävarmoja”. Kohteiden lajina on kivröykkiö. Ajoitusta perustellaan sillä,

että röykkiöt ovat olleet rannan lähellä pronssikauden lopussa tai varhaisella rautakaudella. Mielestäni röykkiöt eivät erityisesti muistuta varhaismetallikautisia hautaröykkiöitä, vaan enemmän viljelysmaan raivauksessa syntyneitä röykkiöitä. Maasto on pelloksi kivistä, mutta kaskiviljelyyn kelpaavaa. Viljely ja raivaus voivat ajoittua mihin tahansa ajankohtaan varhaiselta metallikaudelta 1800-luvun lopulle asti, jolloin Mäkitalon nykyinen asutus on asukkaiden mukaan syntynyt. Varhaisesta asutuksesta ja viljelystä ei ole tietoja, ja melko myöhäinen ajoitus on todennäköinen. Kohteen suojelustatukseksi ehdotetaan muu kulttuuriperintökohde.

Kohde Mäkitalo ja suunniteltu voimajohtolinja (vihreä viiva) peruskarttapohjalla. Kohteen vuoden 2011 inventoinnissa määritetty ja kesällä 2024 muinaisjäännösrekisterissä ollut sijainti on merkitty muinaisjäännösrekisterin kartan mukaisesti violetilla pallolla. Kohteelle inventoinnissa 2024 määritetyt rajaukset on merkitty sinipunaisella viivalla. Läntisen rajauksen (A) sisällä on kahdeksan röykkiötä. Itäisen rajauksen (B) sisällä on yksi röykkiö.

Vasemmalla: Röykkiö 2. Röykkiön takareunalla, kuusen tyvestä oikealle ovat röykkiön kuvauksessa mainitut suuremmat kivet röykkiön luoteispäässä ja koillisreunalla. Kuvattu pohjoiskoilliseen. **Oikealla:** Hyvin matala röykkiö 5 suuren kiven vieressä. Suuri kivi röykkiön eteläpuolella on merkitty vuoden 1994 karttaluonnokseen. Kuvattu länteen. Kuvat: Antti Bilund.

Vasemmalla: Kokonaan sammalpeitteinen ja säännöllisen kupera röykkiö 6 on kuvassa etualalla. Taus-talla näkyy iso kivi, jonka pohjoispuolella on röykkiö 5. Muut röykkiöt ovat sen takana, pohjoisimmat (nu-merot 7 ja 8) matalan metsän reunassa oikealla, muut kuusikossa, eteläisimmät (ainakin numero 2) kuvan ulkopuolella vasemmalla. Kuvattu luoteeseen. **Oikealla:** Itäisin röykkiö (vuoden 1994 kohde Mäkitalo II) suuren kiven kupeessa. Oikealla näkyy röykkiön eteläpuolella oleva matala harjanne, jossa maaperä on kivistä. Kuvattu kaakkoon. Kuvat: Antti Bilund.

Muut kohteet

12 Pori Meripenkan proomu

Mjtunnus: 1740
 Status: muu kohde
 Ajoitus: historiallinen: 1900-luku
 Laji: alusten hylt: hylt (puu)

Koordin: N: 6845217 E: 209883 Z: 2

Tutkijat: Seppo Salonen 2001 ilmoitus
 Antti Bilund 2024 inventointi

Sijainti: Suunniteltu linja on lähimmillään parin metrin päässä muinaisjäännösrekisterissä ilmoitetusta (selvästi virheellisestä) kohteen sijainnista.

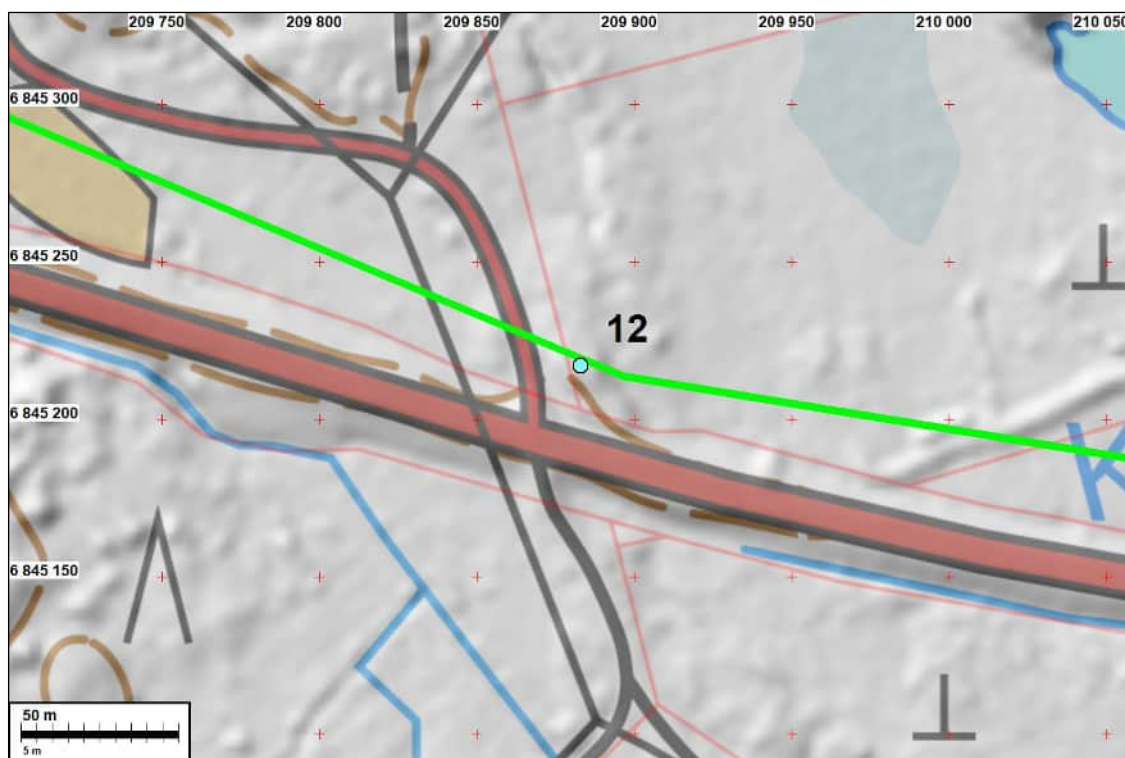
Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Kirrinsannan ja Lampaluodon välisen pengertien itäpuo-
 lella, osittain vedessä ja penkereeseen hautautuneena

Proomun hylky osittain penkereeseen hautautuneena ja osittain vedessä, hylky näky-
 vissä ainoastaan matalanveden aikaan, hyllyn runko säilynyt koko pituudeltaan, sa-
 moin osittain penkereeseen hautautunut kylki, toinen kylki on veden alla, hylky on
 muodoltaan laatikko, ja vaikuttaa siltä että vedenalaiset osat ovat säilyneet ehjinä,
 proomun pituus on 17.3 metriä, rakennettu havupuusta ja se on tasasaumainen.

Bilund 2024: Kohde on laivan hylky, mutta koska se muinaisjäännösrekisterissä ole-
 van sijaintitiedon mukaan on kuivalla maalla ja aivan suunnitellun voimalinjan koh-
 dalla, se käsitellään tässä. Kohde sijaitsee muinaisjäännösrekisterin mukaan Porin
 saaristotien (tie numero 272) ja Kirrinnokantien risteyksen koillispuolella aivan

lähellä molempia teitä. Paikka on alavaa maastoa (2,5 mmpy korkeuskäyrällä), mutta muuten se ei lainkaan sovi kohteen kuvaukseen. Paikka on matalalla kumpareella, jossa lähellä tien reunaa on lehtisekametsää ja ilmoitetusta koordinaattipisteestä koilliseen hyvin loivasti laskevalla rinteellä ja sen alla tasamaalla järeää vanhaa kuusimetsää. Paikalla ei selvästikään ole ollut pitkään aikaan vettä edes korkean veden aikana. Lähin paikka, jossa voisi olla kuvauksen mukainen osittain tiepenkereen alle jäänyt, osittain vedessä oleva 1900-luvun hylky, on yli 300 m päässä idässä Kirrinsuntissa. Todennäköisesti muinaisjäännösrekisterissä oleva sijainti on vielä pahemmin virheellinen, ja hylky on aivan eri tien varrella.

Muinaisjäännösrekisterin paikkatietoselite ilmoitetulle sijainnille on: "sanallisen selostuksen mukaan, hieman epätarkat paikkatiedot". Oletettavasti sanallinen selostus on kuvaustekstissä oleva "Kirrinsannan ja Lampaluodon välisen pengertien itäpuolella, osittain vedessä ja penkereeseen hautautuneena". Paikannukseen ovat saattaneet vaikuttaa muinaisjäännösrekisterissä olevan sijainnin läheisyydessä olevat Kirri-alkuiset paikannimet (Kirrinnokantie kohteen vieressä, Kirrinsunti 300 m itään ja Kirri 400 m etelään). Kirrinsanta on kuitenkin Mäntyluodon koillisrannalla, paikalta yli kolme kilometriä etelään (peruskartassa Kirrisanta, Kirrinsannantie). Kirrinsannasta lähtee Mäntyluodosta Tahkoluotoon menevä pengertie, jonka pengerosuus päättyy Lampaluodon kaakkoisrannalle, paikalta noin 1,5 km lounaaseen. Todennäköisesti hylky on tämän Kirrinsannan ja Lampaluodon välisen pengertien varrella, eteläkaakosta pohjoisluoteeseen suuntautuvan penkereen itäpuolella.

Kohteen Meripenkan proomu (12) muinaisjäännösrekisterin mukainen sijainti (turkoosi pallo) ja suunniteltu voimajohtolinja (vihreä viiva) peruskarttapohjalla. Kohde on "muu kohde" eli ei suojelukohde. Lisäksi muinaisjäännösrekisterissä oleva sijainti on selvästi virheellinen.

Vasemmalla: Muinaisjäännösrekisterin mukainen kohteen Meripenkan proomu sijainti on risteyksen takana metsikön reunassa. Etualalla on Porin saaristotie ja risteyksestä taustalle vasemmalle lähtee Kirrinnokantie. Kuvattu koilliseen. **Oikealla:** Ilmoitettu proomun hyllyn paikka on kuivaa maata. Alavin kohta paikalla on Porin saaristotien penkereen vieressä oleva oja, joka näkyy kuvassa. Siinäkin ei ole vettä. Vasemmalla on Porin saaristotie ja risteyksestä taustalle lähtee Kirrinnokantie oikealle. Kuvattu länsiluoteeseen. Kuvat: Antti Bilund.

Vasemmalla: Maastoa muinaisjäännösrekisterissä ilmoitetussa kohteen Meripenkan proomu sijainnissa. Ilmoitettu koordinaattipiste on etualalla olevien kuusten takana kapeassa lehtimetsä- ja pensaikkokaistaleessa. Sen takana ovat Porin saaristotie ja Kirrinnokantie. Maasto nousee loivasti kuvanottosuuntaan. Kuvattu länsilounaaseen. **Oikealla:** Maastoa muinaisjäännösrekisterissä ilmoitetussa kohteen Meripenkan proomu sijainnin koillispuolella. Maasto on hyvin loivasti koilliseen laskevaa kangasta, jossa kasvaa vanhaa kuusikkoa. Maan pinta on sileä, ja vaikuttaa siltä, että alue on joskus ollut viljeltynä. Taustalla metsikön takana ovat Porin saaristotie ja Kirrinnokantie. Maasto nousee loivasti lounaaseen teiden risteyksen suuntaan. Kuvattu etelään. Kuvat: Antti Bilund.

13 Pori Isosuo 1

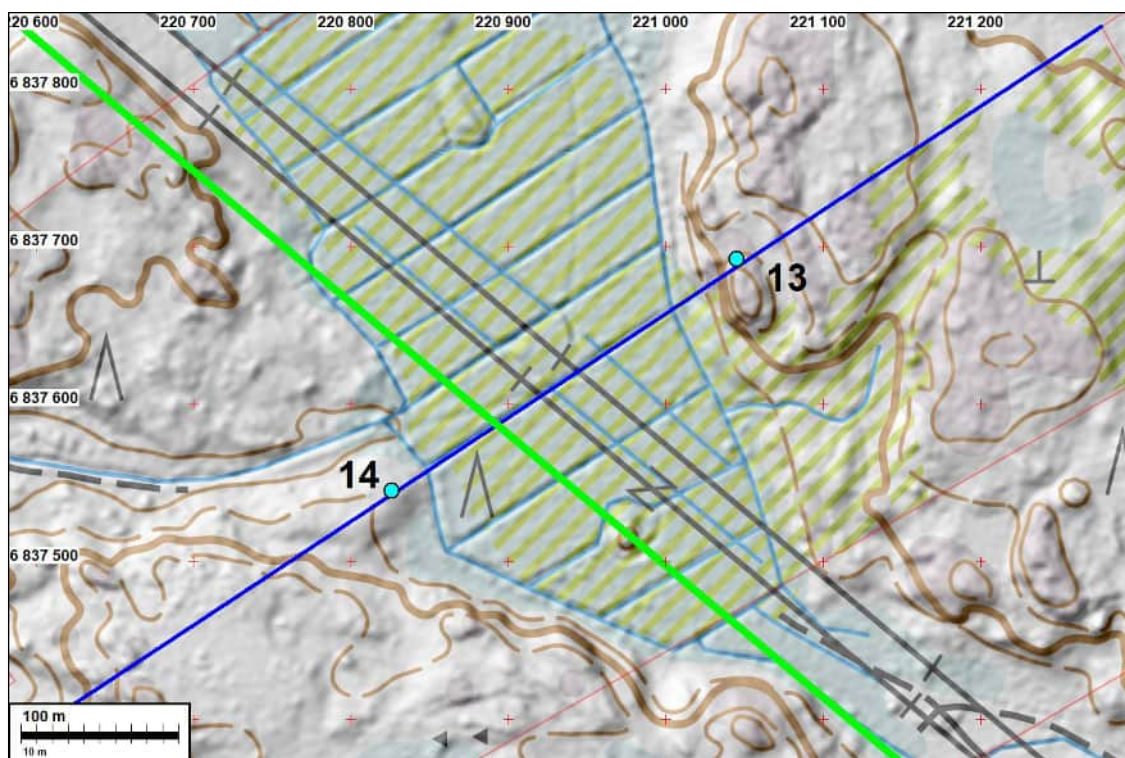
Mjtunnus: uusi kohde
 Status: muu kohde
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: kivirakenteet: rajamerkit

Koordin: N: 6837692 E: 221045 Z: 25

Tutkijat: Antti Bilund 2024 inventointi

Sijainti: Suunniteltu linja on lähimmillään noin 180 m päässä lounaassa.

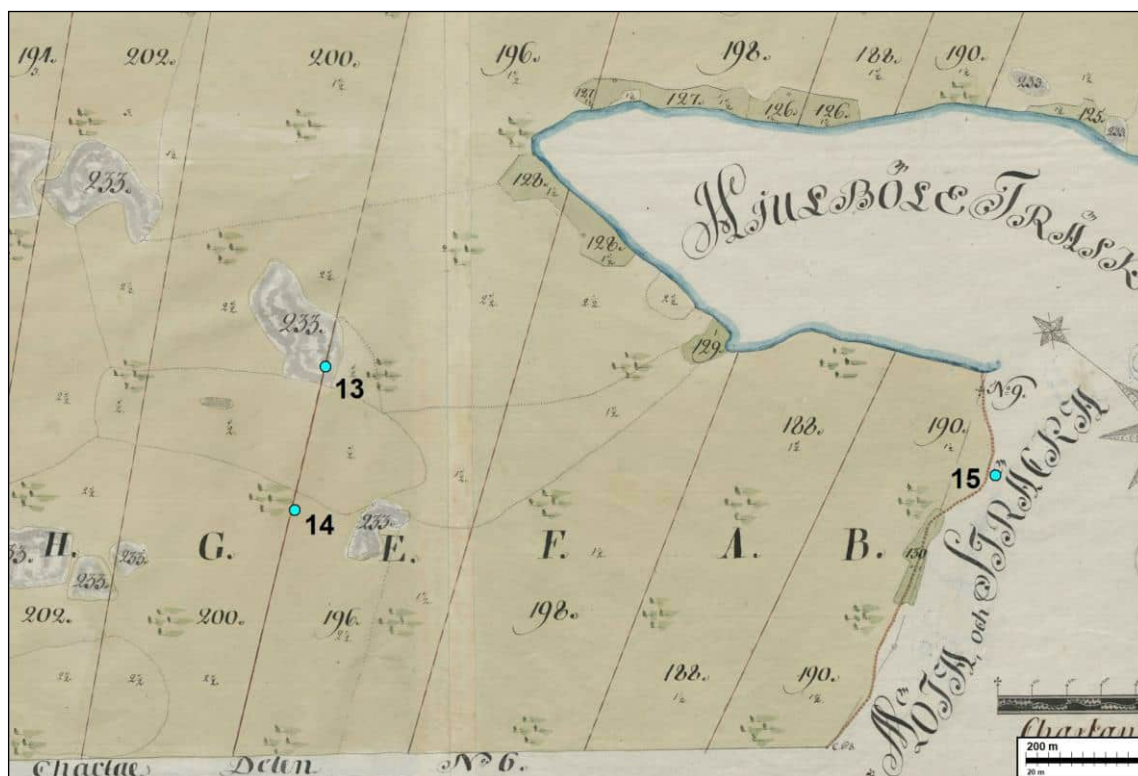
Huomiot: **Bilund 2024:** Kohde löytyi inventoinnissa tarkastettaessa Isosuon koillispuolista kalliomaastoa. Paikalla on kalliokumpareen tasaisesti pohjoiseen viettävällä avokalliorinteellä muutaman metrin läpimittainen kivikasama. Kivet ovat jäkäläpeitteisellä silokalliolla, jossa ei ole muita kiviä, joten ne vaikuttavat selvästi ihmisen paikalle ko-koamilta. Muutamat suurimmat kivet ovat noin puolen metrin pituisia, mutta useimmat ovat läpimitaltaan 20–30 cm. Kiviä on kaiken kaikkiaan noin 30 kappaletta, osa melko tiiviisti yhtenä kerroksena noin 2 m x 1 m kokoisella alueella, muut noin 3 m säteellä siitä. Paikka on periaatteessa sijainniltaan sopiva varhaismetallikautiselle hautaröykkiölle, mutta kiviä ei ole riittävästi pienenkään röykkiön tarpeiksi.

Kohteet 13 Isosuo 1 ja 14 Isosuo 2 merkittynä turkooseilla palloilla sekä suunniteltu voimajohtolinja (vihreä viiva) peruskarttapohjalla. Sinisellä viivalla on merkitty isojakokartassa näkyvä ja ilmeisesti isojaon yhteydessä syntynyt tilusraja, joka erottaa Söörmarkun kylän Kihlakallion (Söörmarkku 2) ja Inkemarin (Söörmarkku 6) talojen metsäpalstat. Tilusraja on vielä vuoden 1987 peruskartassa, mutta on sen jälkeen hävinnyt, kun sen eri puolilla olevat tilukset on yhdistetty samaan kiinteistöön. Kohde Isosuo 2 on tällä tilusrajalla ollut viisikivinen suoraa rajalinjaa osoittava rajamerkki. Myös kohde Isosuo 1 on niin tarkasti rajalinjalla, että se on todennäköisesti ollut rajamerkki, joka on kuitenkin hajotettu.

Vanhoissa kartoissa paikka on tilusrajalla, joka erottaa Söörmarkun kylän Kihlakallion (Söörmarkku 2) ja Inkemarin (Söörmarkku 6) talojen metsäpalstat. Raja on merkittynä 1700-luvun lopulla isojakokartassa (Åhman & Tillberg 1792). Koska kylän aiemmin yhteiset metsät on todennäköisesti jaettu juuri isojaossa, on rajakin silloin syntynyt. Raja on vielä vuoden 1987 peruskartassa, mutta on sen jälkeen hävinnyt, kun sen eri puolilla olleet tilukset on yhdistetty samaan kiinteistöön. Paikalla olevat kivet sopivat hyvin kivisen rajapyykin aineksiksi. Myös paikka suon reunassa olevan kallioharjanteen laella on sopiva pitkän, noin 2,7 km pituudelta suoran rajalinjan kulua osoittavan pyykin paikaksi. Näyttää ilmeiseltä, että rajapyykki on jostain syystä hajotettu. Koska kyseessä ei ole millään merkittävämmällä vanhalla rajalla oleva rajapyykki, on se dokumentoitu tässä muuna kohteena.

Samalla hävinneellä rajalinjalla isosuo on lounaislaidalla oleva rajapyykki on käsitelty inventointikohteena [14 Isosuo 2](#).

Kohteet 13 Isosuo 1, 14 Isosuo 2 ja 15 Isosuo 3 merkittynä turkooseilla palloilla Söörmarkun Ylikylän iso-jakokartalle (Åhman & Tillberg 1792). Pohjoinen on kartassa vasemmalla ylhäällä. Kohteet 13 ja 14 ovat Kihlakallion (Söörmarkku 2, kartalla E) ja Inkemarin (Söörmarkku 6, kartalla G ja H) talojen metsäpalstojen rajalla. Kohde 15 ei ole millään rajalla. Söörmarkun Ylikylän ja alhaalla oikealla olevan Toukarin rajana on historiallisesti ollut talvitie, jota kartalla kuvaa mutkitteleva ruskea viiva. Se ohittaa kohteen 15 vasemmalta puolelta. Isojakokarttaan on piirretty oikaistu raja pyykistä numero 9 kohteen 15 ohi alas. Raja on palautettu 1800-luvun lopulla seuraamaan likimain talvitien kulkua, mutta pyykitetyn ja pyykkien välillä suorana. Kohteen 15 rajamerkki on tältä ajalta. Ylhäällä oikealla kartassa näkyy nykyisin kuivatun Pyntösjärven ("Hiulbäle Träsk") luoteispää.

Vasemmalla: Kivikasauma, ilmeisesti hajotettu rajamerkki, tasaisesti viettävällä silokalliolla. Kuvattu kaakkoon. **Oikealla:** Kivikasauma on kuvan keskellä. Sen takana kallio laskee edelleen. Kuvattu ylempää rinnettä pohjoisluoteeseen. Kuvat: Antti Bilund.

Vasemmalla: Kiviä on kallion pinnalla vain yhtenä kerroksena kasauman keskellä, reunoilla yksittäisiä kiviä. Kuvattu itäkoilliseen. **Oikealla:** Kivikasauma on kuperalla kallioharjanteella, jossa kivet eivät ole voineet säilyä luontaisesti. Taustalla kallioiden alla näkyy Isosuo. Kuvattu lounaaseen. Kuvat: Antti Bilund.

14 Pori Isosuo 2

Mjtunnus: uusi kohde
 Status: muu kohde
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: kivirakenteet: rajamerkit

Koordin: N: 6837545 E: 220826 Z: 17

Tutkijat: Antti Bilund 2024 inventointi

Sijainti: Suunniteltu linja on lähimmillään noin 70 m päässä koillisessa.

Huomiot: **Bilund 2024:** Kohde on entisellä tilusrajalla sijaitseva suoran rajalinjan suuntaa osoittava rajamerkki, joka muodostuu viidestä jonossa olevasta pystykivistä. Kivet on pystytetty Isosuon lounaislaidassa olevan moreenikumpareen laelle noin metrin välein. Kaikki kivet ovat noin 40 cm korkeita laakakiviä, paitsi keskimäinen noin 60 cm korkea. Koillisin pystykivi on kaatunut.

Vanhoissa kartoissa paikka on tilusrajalla, joka erottaa Söörmarkun kylän Kihlakallion (Söörmarkku 2) ja Inkemarin (Söörmarkku 6) talojen metsäpalstat. Raja on merkittynä 1700-luvun lopulla isojakokartassa (Åhman, J. & Tillberg, I. 1792). Koska kylän aiemmin yhteiset metsät on todennäköisesti jaettu juuri isojaossa, on rajakin silloin syntynyt. Raja on vielä vuoden 1987 peruskartassa, mutta on sen jälkeen hävinnyt, kun sen eri puolilla olleet tilukset on yhdistetty samaan kiinteistöön. Koska kyseessä ei ole millään merkittävämmällä vanhalla rajalla oleva rajapyykki, on se dokumentoitu tässä muuna kohteena.

Samalla hävinneellä rajalinjalla Isosuon koillispuolella on kohde 13 Isosuo 1, joka on ilmeisesti hajotettu rajapyykki. Kartat kohteen [13 Isosuo 1](#) yhteydessä.

Vasemmalla: Viisikivinen suoran rajan suuntaa osoittava rajamerkki, jossa pystykivet ovat jonossa. Kuvassa näkyvät kolme lounaisinta kiveä. Neljäs kivi on vasemmalle kallistuneena kolmannen takana (vain alaosa näkyy). Viides kivi on kaatunut. Kuvattu pohjoiskoilliseen. **Oikealla:** Jonossa olevat kivet kuvattuna rajalinjan suuntaan. Kolme lounaisinta kiveä ovat näkyvissä. Kaksi muuta ovat rajamerkin keskellä olevan korkean kiven takana. Kuvattu koilliseen. Kuvat: Antti Bilund.

15 Pori Isosuo 3

Mjtunnus: uusi kohde
 Status: muu kohde
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: kivirakenteet: rajamerkit

Koordin: N: 6836733 E: 221754 Z: 18

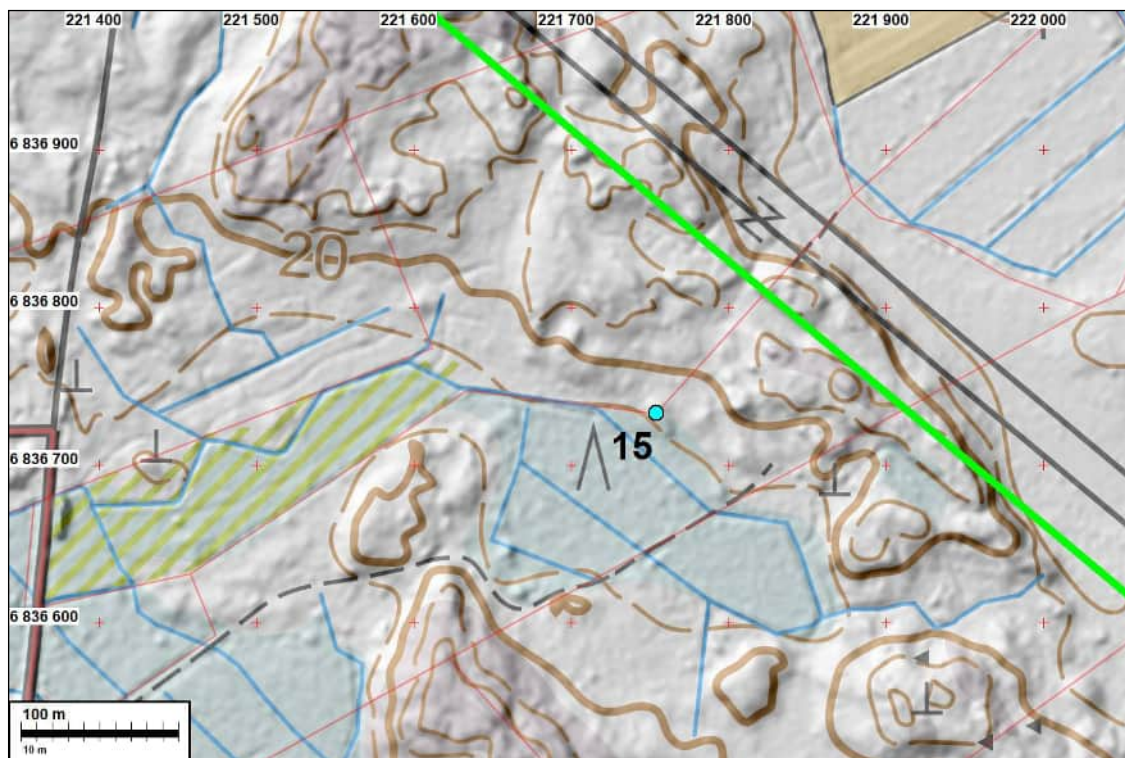
Tutkijat: Timo Sepänmaa 2024 inventointi

Sijainti: Suunniteltu linja on lähimmillään noin 100 m päässä koillisessa.

Huomiot: **Bilund 2024:** Kohde tarkastettiin, koska paikalla on vanhoissa peruskartoissa Söörmarkun ja Toukarin kylien rajan kulmapiste, jossa oleva rajamerkki voisi olla kiinteä muinaisjäännös. Kylien raja on ollut aiemmin myös osa kunnanrajaa Noormarkun ja Porin maalaiskunnan välillä. Timo Sepänmaa havaitsi paikalla rajamerkin, joka muodostuu kahdesta lähekkäisestä pystykivistä. Itäinen kivi on noin 60 cm korkea ja mitoiltaan 40 cm x 20 cm. Läntisen kiven korkeus on noin 40 cm ja mitat 20 cm x 20 cm. Kivissä ei ole merkintöjä.

Kylien välisen rajan historiaa tutkittaessa selvisi myöhemmin, että vuonna 1762 järjestetyssä rajankäynnissä (Åhman 1762) rajaksi oli määrätty vuodelta 1622 olevan tuomion perusteella talvitie, joka kulki Pyntösjärven rannalta lounaaseen meren rantaan. Maastossa rajaksi oli määritetty vanhimaksi arveltu silloin metsässä olleista kolmesta hakatusta talvitielinjauksesta. Rajan merkitsemisestä ei mainita mitään. Söörmarkun Ylikylän isojakokartalle (Åhman & Tillberg 1792, kartta kohteen [13 Isosuo 1](#) yhteydessä) ja Toukarin isojakokartassa (Gylden 1818) raja on oikaistu niin, että se kulkee kohteen lähellä noin 50 m talvitien luoteispuolella ja kohde osuu talvitien kaakkoispuolelle. Myöhemmässä rajankäynnissä (Ladau 1865) raja on piirretty samalla lailla suoraviivaisena talvitien luoteispuolelle. Raja on palautettu 1800-luvun lopulla isojaon täydennyksessä (Inberg & Tallqvist 1895) seuraamaan likimain mutkaisen talvitien kulkua, mutta pyykitettynä ja pyykkien välillä suorana. Tämän

kohteen rajamerkki on kyseisessä kartassa rajan kulmauksessa talvitien kaakkoispuolella numerolla 173, joka on sama numero kuin rajapisteen numero nykyisinkin. Tämä on myös ensimmäinen kartta, jossa kohde on tarkalleen rajalla. Koska rajan kulku on muuttunut paikalla useita kertoja, ja rajamerkki on näin uusi, ei sitä voida pitää kiinteänä muinaisjäänneksenä. Se dokumentoitu tässä muuna kohteena.

Kohde 15 Isosuo 3 merkittynä turkoosilla pallolla sekä suunniteltu voimajohtolinja (vihreä viiva) peruskarttapohjalla.

Vasemmalla: Kahdesta pystykivestä muodostuva rajamerkki. Kuvattu etelään. **Oikealla:** Kahdesta pystykivestä muodostuva rajamerkki. Kuvattu pohjoiseen. Kuvat: Timo Sepänmaa.

Liite raporttiin: Pori ja Ulvila. Tahkoluoto-Ulvila-voimajohtolinjan arkeologinen inventointi 2024

Maastossa katsotut (tarkastetut) alueet

Sinisellä on merkitty ne alueet mitkä voi tulkita katsotuksi eli tarkastetuksi (riippuen termin määritelmästä – termillä ei ole yleistä eikä standardoitua määritystä, joten ”tarkastettu alue” käsite on subjektiivinen). Paikoin katse on voinut osua kauemmaksi ja haravoida maastoa tarkemmin, paikoin lähemmäksi ja epätarkemmin, pahimmissa maastoissa vain enimmän ajan jalkojen juureen. Paikoin aikaa käytettiin jollain maastonkohdalla ja taipaleella enemmän, paikoin kuljettiin ripeästi maastoa katsellen. Joissain maastonkohdissa tehtiin koekuoppia tai kairanpistoja ja intensiivistä silmänvaraista havainnointia, ja joissain paikoin, kuten tiheissä vesakoissa ja louhikoissa, keskityttiin etenemiseen, laajemman havainnoinnin ollessa mahdotonta. Karttaa on siis tulkittava suuri-riipiteisesti. Sitä ei voi tulkita niin, että kaikki tarkastetuksi merkittyjen alueiden jäännökset on havaittu. Kartta on tehty museoviranomaisten vaatimuksesta, heidän hallinnolliseen käyttöönsä eikä sitä saa julkaista ilman tekijän lupaa.

Koko alue on tarkastettu laserkeilausaineiston, maastokarttojen ja ilmakuvien avulla. Maastossa on katsottu tunnettujen kohteiden lisäksi ne kohdat ja alueet, joista on arvioitu mahdolliseksi joltain arkeologisesti mielenkiintoista löydettävän, sekä maastot matkalla sellaisille kohdille ja sellaisia maastoja etsittäessä.

